

ਇਟਰਨੈੱਟ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸਹਵਿਸ਼)
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਖ਼ਬਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਵਿਨੋਦ ਚੰਦਰਨ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਏ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਟਰਨੈੱਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ, ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਟਰਨੈੱਟ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਮ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਇਟਰਨੈੱਟ ਦੂਜਿਆਂ

ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਮੱਦਾਂ ਵੱਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਵੀ ਕਾਮਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਆਨਲਾਈਨ

ਧਮਕੀਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਚਾਈਲਡ ਮੋਡ' ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਰੱਖਣ, ਅਣਜਾਣ ਬਾਲਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇਟਰਨੈੱਟ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ, ਸੋਧ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਹਿਮ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਸੰਖੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕੌਮੀ ਡੈਟਾਬੇਸ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ 10 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਟੀਮ

27 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੌਰੇ 'ਤੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਤਿਆਰੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ 27 ਅਤੇ 28 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਰੇਜ਼ਾ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਟੀਮ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਤਿਆਰੀਆਂ 15 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਰਮ ਅਤੇ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੌਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਕਮਰਕਸ਼ੀ ਕਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਮਾਰਚ

ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮਹਿਲਾ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਸ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵੱਲ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਧਾਰੀ (ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ) ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਤਖ਼ਤੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਨਰ ਲੈ ਕੇ ਖੰਬੇ-ਪੱਖੀ ਮਹਿਲਾ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਿਨਸੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਅਧਾਰਤ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਤੇ ਲਿੰਗ-ਅਧਾਰਤ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੋਪਣ ਲਈ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਵੱਲ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ

ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਪੁਰਸ਼ ਪੁਲਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫ਼ਟੇਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਬੱਚਾਂ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਔਰਤ ਵੀ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਮਹਿਲਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਸ-ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਮੱਚ ਐੱਕਸ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਪਾ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਹਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੈਣ ਪਹੁੰਚੇ ਵਿਜੇ ਸਿੰਗਲਾ

ਮਾਨਸਾ : ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਕਤਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤਟਾਅਪੂਰਨ ਬਣੇ ਮਾਹੌਲ ਦਰਮਿਆਨ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਵਿਜੇ ਸਿੰਗਲਾ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਜਾਣਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਵਿਜੇ ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖ਼ਰਚਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਵਿਜੇ ਸਿੰਗਲਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।

ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਏ ਤਾਂ 9 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ : ਪੰਧਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ 9 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਮੋਰਚਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਕਿਸਾਨ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਧਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਲੰਘਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਫੈਕਟਰੀ ਧਮਾਕੇ 'ਚ 5 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਭੁਬਨ : ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਭੁਬਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਸਾਇਣਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਧਮਾਕੇ ਕਾਰਨ 5 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦ ਕਿ 5 ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਧਮਾਕਾ ਵਾਗਰਾ ਤਾਲੁਕਾ ਦੇ ਸਾਇਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਿੰਥਲ ਵਾਰਮਾਕੋਮ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਚੀਮੀਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੈਥੇਲੀਨ ਡਾਈਕਲੋਰਾਈਡ (ਐੱਮ ਡੀ ਸੀ) ਗੈਸ ਲੀਕ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਜੋ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਗੈਸ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਾਇਣ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਟੈਂਪੂ ਟਰੇਵਲਰ ਪੁਲ ਤੋਂ ਡਿੱਗਾ, 8 ਮੌਤਾਂ

ਕੋਟਾ : ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕੋਟਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ-ਮੁੰਬਈ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ 'ਤੇ ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਇੱਕ ਟੈਂਪੂ ਟਰੇਵਲਰ ਪੁਲ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ 8 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦ ਕਿ 17 ਯਾਤਰੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੋਝਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਖਾਣੂਸ਼ਿਆਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 6 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮਲੀਆ ਥਾਣਾ ਪੱਖਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ। ਥਾਣਾ ਮੁਖੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਟੈਂਪੂ ਟਰੇਵਲਰ ਭੋਪਾਲ ਤੋਂ ਖਾਣੂਸ਼ਿਆਮ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਰਾੜੀਆ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ 'ਤੇ ਝੁੜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਇਹ ਵਾਹਨ ਪੁਲ ਦੀ ਪੁਲੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ।

ਅੱਜ-ਨਾਮਾ

ਜਾਂਦੀਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਰੱਜ ਹਨ ਵਾਰਦਾਤਾਂ, ਮਿਲਦੀ ਖਬਰ ਨਾ ਕੋਈ ਵੀ ਚੱਜ ਦੀ ਉ।

ਆਵੇ ਖਬਰ ਤੇ ਇਹੋ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਆਵੇ, ਓਹੋ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਕਿ ਆ ਗਈ ਅੱਜ ਦੀ ਉ।

ਕਿਤੇ ਲੁੱਟ ਹੋਈ, ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਪਿਆ ਡਾਕਾ, ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਵੀ ਵੱਜਦੀ ਉ।

ਜਦ ਵੀ ਪੁਲਸ ਆ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੀ, ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਆਪਣੀ ਦਾ ਕੱਜਣ ਕੱਜਦੀ ਉ।

ਖਬਰਾਂ ਹੋਰ ਤੇ ਪੁਲਸ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੀ, ਲੱਭਿਆਂ ਲੱਭੇ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਬੇਲੀ।

ਕੱਲ੍ਹ-ਦੁਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਿਸਟਮ ਆਖਦੇ ਪੂਰਾ ਇਹ ਫੇਲ੍ਹ ਬੇਲੀ।

-ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂ

ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਆਪ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ : ਪਾਇਲਟ

ਬੰਨੀਗੜ੍ਹ (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸਹਵਿਸ਼)
ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਚਿਨ ਪਾਇਲਟ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਗੋਗਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਦਿਆਂ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬੰਨੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਗੋਗਸਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਫ਼ਿਰੋਤੀ ਲਈ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੀ ਕੁਲਚਾ ਕਾਂਬੇਰੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੇਲਾ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਬੰਨੀਗੜ੍ਹ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨ ਗਰਗ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਮੌਕੇ ਲਈ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ

ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਚਿਨ ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਭਰਨ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਅੱਜ

ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਹਰ ਅਤੇ ਕਾਂਬੇਰੀ ਫ਼ਿਰੋਤੀਆਂ ਦੇ ਡਰ ਹੇਠ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੋਗਸਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ਿਰੋਤੀਆਂ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਇਲਟ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਅਤੇ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਦੀ ਬਰਖ਼ਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁੱਖਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਔਰਤਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਰੂਸੀ ਤੇਲ ਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਰੱਦ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 'ਕੌਮੀ ਹਿੱਤਾਂ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 'ਸੈਕਸ਼ਨ19 ਰੂਸ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਐਕਟ' (ਗੁਰਮ ਐਕਟ) ਤਹਿਤ ਰੂਸੀ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਬੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਟੈਰਿਫ਼ਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦਣਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਸਟੇਟੀਫਿਕੇਟ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਲਿੰਡੇਜ਼ ਈ ਗ੍ਰੇਹਾਮ ਐਕਟ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ 16 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਨੇ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ

ਕੋਈ ਕਦਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਰੂਸ ਨਾਲ ਭੀਜ਼ਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਰੂਬੀਓ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿੱਚ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੂਸ ਤੋਂ ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਜਾਂ ਗੈਸ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 5 ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦਰਮਾਦਰਾਰ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ 100 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਭਾਰੀ ਟੈਰਿਫ਼ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਦਮ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਰੂਸ ਨਾਲ ਭੀਜ਼ਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਰੂਬੀਓ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿੱਚ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਦੀਪਕੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮਾਨਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਕਾਕਰੋਚ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਭਿਜੀਤ ਦੀਪਕੇ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਕਨਾਟ ਪਲੇਸ ਵਿਖੇ ਤਿੰਨਗਾ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਸੱਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੋਕਥਾਮ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਏ ਆਈ ਐੱਸ ਏ ਦੀ ਨਹਾ ਬੇਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੀਪਕੇ ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ 150 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੀ ਜੇ ਪੀ ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਯੋਜਕਾਂ ਸੋਹਣ ਦਾਸ ਅਤੇ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਰੇਕਾ 5 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਭਰੋਨੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁੱਟੀ 3.98 ਲੱਖ ਦੀ ਜਾਲੀ ਕਰਸੀ ਬਰਾਮਦ

ਅਟਾਰੀ : ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਕਲਸੀਆਂ ਖ਼ੁਰਦ ਤੋਂ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਬੀ ਐੱਸ ਐੱਫ ਨੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ 3,98,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਕਰਸੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਐਂਟੀ ਭਰੋਨੇ ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਏ ਐੱਸ ਆਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ਼ਜ਼ਤ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਕਲਸੀਆਂ ਖ਼ੁਰਦ ਨੇੜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਭਰੋਨੇ ਦੀ ਹਰਕਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਪੁਲਸ ਨੇ ਬੀ ਐੱਸ ਐੱਫ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪੈਕੇਟ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਸੀ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੀ ਜਾਲੀ ਕਰਸੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ।

ਅਮਰਦੀਪ ਗਰੇਵਾਲ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ 'ਤੇ ਲੱਗੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਥਿਤ ਕੁਸ਼ਲਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਸ਼ਤਦਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸੀ ਦੌਰਾਨ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਈ ਡੀ ਰੇਡ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਦਾਲਤ ਪਹੁੰਚੇ ਸੰਨੀ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਐਂਡ ਸੀਵੇਜਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਸੰਨੀ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ ਡੀ ਰੇਡ) ਦੇ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀਵੈਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਐਕਟ '2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 62 ਤਹਿਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੈਕਟਰ 39-ਏ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਗਿੰਨੀਜੀਤ ਮਲਹੋਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 17 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2025 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 926 ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼

ਲਾਇਆ ਕਿ ਈ ਡੀ ਨੇ 23 ਸਤੰਬਰ 2026 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਥਤੀ ਮਿੰਮੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤਾਲਾ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੈਕਟਰ 39-ਏ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਗਿੰਨੀਜੀਤ ਮਲਹੋਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰਲਵੇ ਡਵੀਜ਼ਨ 'ਚ ਰਾਜ ਗੁਸ਼ਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੰਡ ਤੇ ਸੰਪੰਨ ਸਮਾਰੋਹ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (ਅੰਬੇਕ ਸ਼ਰਮਾ)-ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਲੱਬ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੰਡ ਤੇ ਸੰਪੰਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ-ਆਰੰਭ ਮੰਡਲ ਰੇਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੋਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਐੱਪਰ ਮੰਡਲ ਰੇਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਤਿਨ ਗਰਗ ਤੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੀਪ ਜਲਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ' ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਪਖਵਾੜੇ ਦੌਰਾਨ ਮੰਡਲ ਦਫਤਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹਿੰਦੀ ਟੂਲਜ਼ ਦੇ ਟੈਂਸਟ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਗੀਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਨਿਬੰਧ, ਟਿੱਪਣ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪ੍ਰਾ ਲੇਖਣ, ਕਾਵਿ-ਪਾਠ, ਪ੍ਰਬੰਨਤਰੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਮਾਪਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਮੰਡਲ ਰੇਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਪੱਖਵਾੜਾ-2026 ਤਹਿਤ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ 40 ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਯੋਜਨਾ 2025-26 ਤਹਿਤ 1 ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ 10 ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੱਖਵਾੜੇ ਦੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਐੱਪਰ ਮੁੱਖ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨੇਪੇਰੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਜਦਕਿ ਸਮਾਪਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਸਫਲ ਸੰਚਾਲਨ ਰਾਜਭਾਸ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਸਤਰਾਮ ਮੀਨਾ ਦੀ ਦੇਖ-ਤੇਖ ਹੇਠ ਸੰਪੰਨ ਹੋਇਆ।

ਕੇ ਕੇ ਧੂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਮਾਨਸਾ ਧਰਨੇ 'ਚ ਹੋਇਆ ਸ਼ਾਮਲ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ)-ਪਰਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਧਰਨੇ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਸਮੇਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਰਭੇ ਸਿੰਘ ਢੁੱਡੀਕੇ ਤੇ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਰਭੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਡਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਾ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਮੈਂ ਨੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਘੱਲ ਕਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਝੂਠ ਦੀ ਪੋਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।ਸਰਕਾਰ ਯੋਧੇ ਰਵੱਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।ਪਰਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਸਾ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚਲਾਈ ਗਈ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਭਲੇਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ।ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੇ ਮਾਨਸਾ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਏਕਤਾ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੁਖਰਾਣਾ, ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਲ ਕਲਾਂ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਘੱਲ ਕਲਾਂ ਤੇ ਕੁਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਲ ਕਲਾਂ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਮਲੋਆਣਾ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਛੋਟਾ ਘਰ, ਬਲਕਰਨ ਸਿੰਘ ਵੇਰੋਕੇ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘਵਾਲਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਵਾਲਾ, ਉਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਸਾਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੂਫ਼ੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵੈੱਲਫ਼ੇਅਰ ਬੋਰਡ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਮੁਫ਼ਾਲਾ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਦੇਹਰਾ (ਹਰਮਿੰਦਰ ਸੇਠ)-ਸੂਫ਼ੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਵੈਲਫ਼ੇਅਰ ਬੋਰਡ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਾਬਾ ਦੀਪਕ ਸ਼ਾਹ, ਹਲਕਾ ਖੇਨਾ ਤੋਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਾਬਾ ਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਲਕਾ ਸਾਹਨੇਵਾਲ ਤੋਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰਬਜਨ ਸਿੰਘ ਵੇਦ ਯੋਗੀਆਂ ਤੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਰਣ ਸਿਕੰਦਰ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬੋਰਡ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।ਪਾਇਲ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜਗੁਰੂ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁੱਢਾਲ ਨੂੰ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਲਕਾ ਪਾਇਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਰਡਾਂ 'ਚ ਵੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਨਵਾਬ ਸਿੰਘ (ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 8, ਪਾਇਲ), ਸਾਈਂ ਇਬਵਾਕ ਸ਼ਾਹ (ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 5, ਦੇਹਰਾ), ਪਾਸਟਰ ਵਲਿਪ ਮਸੀ (ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪਾਇਲ), ਬਾਬਾ ਕਮਰੁ ਜੁਮਾਰ (ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 11), ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ (ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 11) ਤੇ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 4) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਬਾਬਾ ਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਹਰਬਜਨ ਸਿੰਘ ਵੇਦ ਯੋਗੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਸੁਰਣ ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਆਗੂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੇਰਫਾਵੇ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਤੇ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘਰ-ਘਰ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਪਾਇਲ), ਬੀਬੀ ਦਾਨੰ ਰਾਣੀ (ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਜੀਤ ਖਾਨ ਗੋਰੀਆ (ਵਿਸ਼ਵ ਰਬਾਬੀ ਭਾਈ ਮਦਨਾਨਾ ਜੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਊਮਨ ਰਾਇਦਸ, ਪਾਇਲ), ਬੀਬੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ (ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਪਾਇਲ) ਤੇ ਸਰਾਜ ਖਾਨ (ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਜਾਬ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਵੈੱਲਫ਼ੇਅਰ ਐੱਸ. ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਸ਼ਤੀਸ਼ ਸਚਦੇਵਾ)-ਪੰਜਾਬ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਚਦੇਵਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਭਵਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ।ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਭਵਨ ਸ੍ਰੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨਾ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਜਰਮ ਦਿਨ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸਮੂਹ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ/ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਰੁਖੇ ਵਰਤੋਂਦੀ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਖੇੜੀ ਗਈ। ਸਾਥਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਤ ਰਾਇ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 60% ਭੀ ਦੇ ਤੇ ਸਾਰਾ ਬਕਾਇਆ ਯਕੂਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤੇਵੇਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀਰੋਗੀ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਮੋਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ/ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇ ਤੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹੱਲ ਕਰੇ।ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਚਰਨਜੀਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਭਾਟੀਆ, ਕਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਤਮੋਸ਼ ਕੌਰ, ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਰਾਮ ਮੋਹਨੀ, ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਸ਼ਬੀ ਕਾਂਤ ਜਮੀਲਾ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਪਰਵੀਨ ਕਾਰਲੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਪਰਸ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਕੀਤਾ ਵਾਪਸ

ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ (ਅਸਗਰ ਪਰਿਹਾਰ)-ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਲਾਵਾਜ਼ਿ ਮਿਲੇ ਪਰਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਸਹੀ-ਸਲਾਮਤ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਹੋਇਸ ਪਰਸ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ ਤਾਂ ਇਲਾਵਾ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ, ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਰਮਜਾਨ ਦਾ ਪਰਸ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਖੇ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਕਿਤੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।ਰਮਜਾਨ ਆਪਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਨਕਦੀ ਦੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿੰਤਤ ਸੀ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਰਸ ਆਗੂ ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਸ ਵਿੱਚ ਪਈ ਨਕਦੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਵੇਲੋਂ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੁਰੰਤ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।ਪਰਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੇ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮਸ਼ੱਕਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਮਜਾਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਕੇ ਪੂਰੀ ਅਗਵਾਤ ਸਹੀ-ਸਲਾਮਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਵਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।ਆਪਣਾ ਗੁੰਮ ਹੋਇਆ ਨਕਦੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਵਾਪਸ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਮਜਾਨ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

21-22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲੈਣਗੇ ਸਬੂਤ ਛੁੱਟੀ : ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ

ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਪੁਸ਼ਤ ਪਨਾਹੀ : ਜਗਦੀਸ਼ ਚਾਹਲ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ)-ਪੰਜਾਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਸਾਂਝਾ ਫਰੰਟ ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬਹੀਦ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਭਵਨ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ।ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੋਕਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨਾਹਰ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਰਾਮ ਕੁੱਸਾ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਬਲੇਰ ਸਿੰਘ ਘਾਲੀ, ਭੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਘਾਲੀ, ਗੁਰਮੇਲਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਘਾਪੁਰਾਣਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੀ ਐਸ ਐਮ ਐਸ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਗਣਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆੜ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤ ਪਨਾਹੀ ਕਰ ਰਹੀ

ਹੈ।ਸੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਲਦਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ 21-22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਮੂਹ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਚੱਕਾ ਜਾਮ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੋਸ ਰੈਲੀਆਂ ਧਰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨਗੇ।ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਵੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੋਗੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ 21-22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਮੂਹਕ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ 11 ਵਜੇ ਡਿਧਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਫਤਰ ਮੋਗਾ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਰੋਸ ਰੈਲੀ ਕਰਨਗੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੁੱਦਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸੰਧੂ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਸਨੌਰ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਾ)-ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿੰਗ ਵਿਰਾਸਤ ਸੇਵਾ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਹਲਕਾ ਸਨੌਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਕੌਨਵੇਅਰ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਨੌਰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਾਥੀ ਕਮਾਂਡ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਸੇਵਾ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਗੇ।ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਨੌਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ।

ਗੋਲਡੀ ਨੇ 32 ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਹੈਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਵੰਡੇ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੰਗਰੀ ਕੌਰ/-ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ/ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਨਵਰਾਤਿਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਪ ਕੰਬੋਜ ਗੋਲਡੀ ਵੇਲੋਂ ਸਬਨਾਥ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਸੈਂਟਰਾਂ ਲਈ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ 32 ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਹੈਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਹੈਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸ਼ੁੱਭ-ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਪ ਕੰਬੋਜ ਗੋਲਡੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜਿਦ ਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ

ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਰਤੀ ਪੁਰਿਕਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਪ ਕੰਬੋਜ ਗੋਲਡੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ 32 ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਹੈਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੌਜਿਦ ਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫੇਰਫਾਵੇ ਤੇ ਯੁਗਮਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਹੈਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨੌਕਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ

ਸਮਝਣ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਹੈਲਪਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰ. ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਪ ਕੰਬੋਜ ਗੋਲਡੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਮੌਜਿਦ ਤੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੀਭੀਪੀਓ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਕਾਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਵੰਡੀ

ਨਾਭਾ (ਅਮਨ ਗਰਗ)-ਭਾਰਤੀ ਵਿਕਾਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਇਕਾਈ ਨਾਭਾ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੀ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਕੰਨਿਆ ਪੁਜਨ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਸੂਬਾ ਐਂਡੀਭਰ ਲਲਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਕੋਸ਼ੀਅਰ ਅਸ਼ਵਨੀ ਮਦਾਨ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵਿਕਾਸ ਮਿਤਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਬੀਤਲ ਜੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੀਲਮ ਵਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐੱਸ ਐੱਸ ਭੀ ਰਾਮ ਲੀਲਾ ਸਵਿਸ਼ ਡਿੱਪੀ ਮੋੜ ਵਿਖੇ 80 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਨਿਆਵਾਂ ਦੇਵੀ ਦਾ ਰੂਪ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ-ਲਿਖਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਸਾਡਾ ਜਥਾ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਕਾਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨਾਭਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਹਿਲਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੀਨਾ ਸਿੰਗਲਾ, ਕੋਸ਼ੀਅਰ ਵਿਜੇ ਗਰਗ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਵਰਮਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਂਸਲ, ਜੱਸੇ ਚੀਰਗਾ, ਰਜਨੀ ਮਿੱਤਲ ਆਦਿ ਤਾਂ ਇਲਾਵਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ 'ਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦਾ ਵੱਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ : ਸਚਿਨ ਪਾਇਲਟ

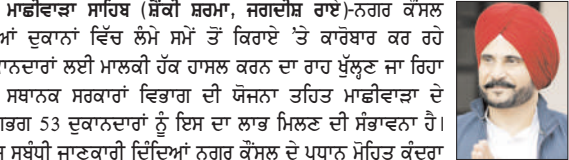

ਸਮਰਾਲਾ (ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ)-ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰੂਦਵਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਭੋਟੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਮੁਖੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਚਲ ਜੱਪ ਯੁੱਯੋਗ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨਤ ਮਸਤਕ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਅੱਜ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਚਿਨ ਪਾਇਲਟ ਦੇ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਭੋਟੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ।ਸਚਿਨ ਪਾਇਲਟ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਡਾ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ, ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਆਸ਼ੂ, ਜਿਮਜਿਰਦ ਸਿੰਘ ਬੋਸ, ਵਿਜੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ, ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਣ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਲ ਸਮਾਜਿਕ ਪਾਈਲਟ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵੱਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੋਸ਼ਿਤੀ ਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਮਾਜ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੰਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮਾਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦੀ ਰਾਹੀ ਤੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਹੈ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਮੇਅਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਨਤ ਮਸਤਕ ਹੋਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਪਹਿਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਰਾਗੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਸੂਬਾ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਤਾ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਜੀ, ਸੰਤ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਸਕ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੋਕਕ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੱੱਦਵਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਐਤਵਾਰ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 2026

53 ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੈਬੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ)-ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਲਈ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਦੇ ਲਗਭਗ 53 ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਹਿਤ ਕੁੰਦਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਪੁਰਿਕਿਆ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਸਟੇਂਡ ਮਾਰਕੀਟ, ਮੀਟ ਮਾਰਕੀਟ, ਖਾਲਸਾ ਚੈਂਕ ਨੇੜਲੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਚਰਨ ਕੱਵਲ ਚੈਂਕ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੋਗ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ

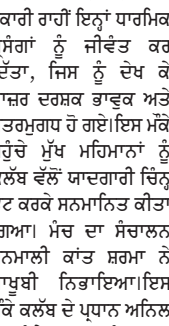
ਝੰਟਾ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਪੋਨਸ਼ਨਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਖੇਧੀ

ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਾਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟ

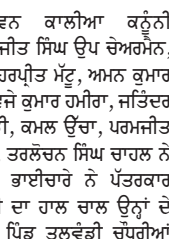

ਭੀਤੀ। ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ: ਖਰੜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੈਧੀ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਬ ਬਲਬੀਰ ਚੰਦ ਸੰਗ ਸਿੱਖ, ਦਿਵਾਨਾ ਸਿੱਖ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਬਣਾਲੀ, ਗੁਰਦੀਪ ਮਾਧੀ, ਸੁਖਤੇਜ ਸਿੰਘ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੱਬੜਾ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਡੱਲਾ, ਉਦਮੀ ਨੌਸ਼ਵਾਨ ਸ਼ਕਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੰਟੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਉਦਫ ਭਤਿਤ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪਾ ਸਿੰਘ ਮਾਧੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਵੇਈਂ ਦੇ ਪੁਲ 'ਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ

[illegible]

ਦਾ ਅਦਾਜ਼ਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਲਾ ਨਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ, ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ

[illegible]

ਟਕਾਰਲਾ ਵਿਖੇ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰੀ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਗਾਜ਼

ਜਾਂ ਪ੍ਰਭੂ
ਭਾਟੀਆ
ਲਿਜ਼ਿਦਰ
ਸਮਾਦਰ
ਗਿਆਨ
ਜਿਸ ਪਾਲ
ਰਹਿ ਸਿੱਖ

ਮੰਜੂ ਦੇਵੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਮੌਕੇ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਕਰੋੜ
ਹੁਕਮ
ਬਾਦ
ਨਗਰ
ਪ ਰਿਟਾ
ਲੋਕੀਆ,
ਜਾਂਚ ਤੋਂ

ਗਦੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵ ਭਿੰਨੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ
ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜਸਮੇਰ
ਸਿੰਘ ਖਾਸਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸੀ।
ਕੌਰਕ ਨਗਰ ਤੋਂ ਜਿਲਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸੀ ਪੀ
ਆਈ ਐਮ ਤੇ ਰਿਟਾ ਕਰਕੇਤੋਂ ਮੋਰਚ ਵਾਰੇਭ
ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ
ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੂਜੇ ਭਰਾ
ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਤੇ ਸਮਰਾ ਖਤ
ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਤੇ ਸਮਰਾ ਖਤ

ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ
ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੋਣੀ, ਰਵਿੰਦਰ ਕਰਨਾ
ਭਾਖਾਮਾ ਅਗੂ ਰਤਨ ਧੌਨੇਤ, ਸਰਪੰਚ ਘੁਮਰੀ
ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਘੁਮਰੀ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ,
ਸਿੰਘ ਚੰਨ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜੱਜਰ, ਜਸਮੇਰ
ਸਿੰਘ ਨੰਗਲੀ, ਭਰਾ ਸਿੰਘ ਢੋਰ, ਵਿੰਕੀ ਜੱਜਰ
ਨੰਬਰਵਾਰ ਪਾਸ ਸਿੰਘ ਨੰ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਗਹਿਰੇ
ਸਿੰਘ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਣਾ ਕੀਤੀ।

ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ‘ਆਪ’ ’ਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ- ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੂੰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੰਡਾ ਸਿਆਸੀ ਗੁਲਾਹ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਹੋਸ਼ ਪਾਲ) ਰੰਗ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛਿੱਲਾ। ਕੋਥਨਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ

ਏ ਜੀ ਆਈ ਗਲੋਬਲ ਸਕੂਲ ਦਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ

ਜਲੰਧਰ (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਾਪਾ)- ਏ ਜੀ ਆਈ ਗਲੋਬਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਤਹਿਤ ਜਲੰਧਰ ਹਾਈਸਕੂਲ-2, ਅਢਬਾਨਾ, 66 ਫੁੱਟ ਰੇਡ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸਕੇਟਿੰਗ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ।ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਏ : 4 ਤੋਂ 6 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਿੱਚ 2.5 ਮੀਟਰ ਦੇ 4 ਚੱਕਰ ਲਗਵਾਏ ਗਏ। ਰਿਆਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਅਬਦਵਾ ਨੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਦਿਵਤ ਨੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।6 ਤੋਂ 8 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ 50 ਮੀਟਰ ਦੇ 4 ਚੱਕਰ ਲਗਵਾਏ ਗਏ। ਪਰਵਦੀਪ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਸਾਇਰਾਜ ਨੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਮਨਕੀਰਤ ਨੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।9 ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ 100 ਮੀਟਰ ਦੇ 4 ਚੱਕਰ ਲਗਵਾਏ ਗਏ। ਸ਼ਾਇਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਯਸ਼ਿਕਾ ਨੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਤ ਨੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।11 ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ 100 ਮੀਟਰ ਦੇ 5 ਚੱਕਰ ਲਗਵਾਏ ਗਏ। ਅਨਰਦ ਦੇ ਪਹਿਲਾ, ਇਨਾਇਆ ਨੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਅੰਬੁਮਨ ਨੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵਧਾਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਸਲਾਧਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਲੀਨ ਮਹੰਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਆਰਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਜੇਤੂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਡਲ ਅਤੇ ਟਰਾਫੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ।

ਰਣਜੀਤ ਰਾਣੀ ਨੇ ਪਰਵਿੰਦਰ ਝੋਟਾ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹਮਦਰਦੀ

ਫਗਵਾੜਾ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਚੌਥਾ)- ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਘਟਨਾ ’ਤੇ ਡੁੱਬੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਰਾਣੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ । ਇਸ ਐਂਥੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਸਹਿ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਦਾ ਬਲ ਖ਼ਸ਼ੀਏ। ਰਾਣੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ’ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ’ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦਸ਼ਮਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢਿੱਲ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਉਸ ਖ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾ ਦੁਆਉਣ ਲਈ ਭਟ ਕੇ ਨਾਲ ਖੜੀ ਰਹੇਗੀ।

ਮੰਡੀ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲਣ ’ਤੇ ਆੜ੍ਹਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਪੰਨਵਾਰ

ਡੇਰਾਬੱਸੀ (ਵਿਨੋ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ)- ਧਨੌਨੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ’ਤੇ ਆੜ੍ਹਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਪੰਨਵਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਾਰ੍ਹਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸਲਾਧਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਨੌਨੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਥੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਆਮਦ ਸਮੇਂ ਲੱਕੜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਖ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖ਼ਰੀਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰਾ ਆਉਂਦਿਆਂ ਸਨ। ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ

ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਸ਼ੈੱਡ ਬਣਾਉਣਾ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ’ਤੇ ਹੋਣ

ਵਾਲਾ ਖ਼ਰਚਾ ਵੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਡੇਰਾਬੱਸੀ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦੌਰਾਨ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਘਟਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆੜ੍ਹਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਪੰਨਵਾਰ ਕੀਤਾ।

‘ਇਸ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ’ ’ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਅੱਜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ)- ਸਾਹਿਤਕ ਸੱਥ ਖੰਡਤ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੌਂਕੇ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ ‘ਇਸ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ’ ’ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਮਿਤੀ 18 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਖਾਲਸਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਖੰਡਤ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਈਨੌਰ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਨਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਖ਼ੁਸ਼ਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾ ਅਰੰਭ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰੋਤਾ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਰਹੇਗਾ ਜਾਰੀ : ਐਡਵੋਕੇਟ ਚੌਧਰੀ

ਬਲਾਚੋਰ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੈਂਸ, ਰਾਮ ਲਾਲ)- ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਭਾਮ ਸ਼ਰਮਾ (ਸ਼ੁੱਭੀ) ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਨਵਾਂਸ਼ਰੀ ਵੱਲੋਂ ਬਲਾਚੋਰ ਦੇ ਮਿਹਨ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਪਤਲਾ ਸ਼ਰਧਾਂ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਿਲਾਡ ਰੋਸ ਜਾਰੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਭੋਂਡ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋਸ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਨਵਾਂਸ਼ਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਿਰਦਾਸ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ’ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਕਿ ਇਸ ਬੇਹੱਦ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਭੁਭਾਨ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬਿਲਾਡ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵਾਂ ਸੁਕਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਮਤ ਕਰਦਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਵਿਸ਼ਵ ਭੋਜਨ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਐੱਸ ਟੀ ਐੱਸ ਵਰਲਡ ਸਕੂਲ ’ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਭਾ

ਗੁਰਦਿਆ (ਬਿੰਦਰ ਸੁਮਨ)- ਭੋਜਨ ਦੀ ਕੌਰ ਕਦਰ, ਨਾ ਕੌਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਕਦਰ। ਐੱਸ ਟੀ ਐੱਸ ਵਰਲਡ ਸਕੂਲ ਰਾਜਗੋਲਾ ਵਿਖੇ ਛੇਵੀਂ ਸੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭੋਜਨ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਭਾ ਦੀ ਸਭਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਸਭਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਭੋਜਨ ਖਾਣ, ਭੋਜਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹਰਨਰ ਅਤੇ ਮਨਜੋਤ ਨੇ ਸਾਹਿਤਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਰੀਤ ਅਤੇ ਅਸ਼ਮਿਤ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਭੋਜਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕੂਟਿਸ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਗੀਤ ਅਤੇ ਨਾਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਗਿੱਲ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਖਾਣ, ਜੰਕ ਫੂਡ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਮਤੀ ਜੀ ਡਰੋਲੀ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਆਦਮਪੁਰ, (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਆਦਮਪੁਰ ਦੋਆਬਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਨ-ਪੰਨ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਮਤੀ ਜੀ ਡਰੋਲੀ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਥੇਦਾਰ ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਥਾ ਵਾਚਾਰ, ਰਾਗੀਆਂ, ਢਾਡੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕੌਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਇਸ ਲੀਲਾਵਰ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੇ

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹੋਇਆ ਵਾਧਾ, ਵਿਭਾਗ ਖਾਮੋਸ਼

ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹੋਇਆ ਵਾਧਾ, ਵਿਭਾਗ ਖਾਮੋਸ਼

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਜਨਕ ਮਹਾਜਨ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੀਖ ਮੰਗ ਕੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਨਾਲ ਫੁੱਟੇ-ਛੋਟੇ ਕੱਚੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਪਸ ਹੋਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗਲਬਾਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਬੁਝੜੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚ ਸਵੇਰੇ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਉੱਠ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਾਬਾਰਾਂ, ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਚੁਕਾਨਾਂ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂ ਭੀਖ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਬਾਬੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਪੈਸੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਲਈ ਸੌਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਲਤ ਬੁਝਤ ਕੀਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਤਰਸ ਖਾਂ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਦਬਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਵੀ ਕਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕਾਲਜ ਸਠਿਆਲਾ ਬਣਿਆ ਜ਼ੋਨਲ ਯੂਵਕ ਮੇਲਾ 2026 ਦਾ ਓਵਰਆਲ ਚੈਂਪੀਅਨ

ਪ੍ਰਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ

ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੱਟਾ
ਖਾਦਸ਼ਾਹ, ਬਲਾਕ ਤੰਤੂ, ਵਿਜਯਪੁਰ।
ਬਾਬਤਾਲ ਦਲ ਦੇ ਮਿਨ ਕਰਿਸੇ, ਵਾਂਡਾ
ਅਤੇ ਬਾਬਰੂਮ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਮਿਤੀ 23-
10-26 ਦਿਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ 9.00
ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ ਇਸ ਦਿਨਾਂ ਲਈ। ਨਿੱਘਣ
ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਸਾ ਜੋ ਸਕਦੇ
ਹਨ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੱਸੀਆਂ।
ਸਾਣਗੀਆਂ। ਵੱਲੋਂ :
ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਸ. ਪ੍ਰਾ.
ਸਕੂਲ ਹੱਟਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (ਵਿਜਯਪੁਰ)।

ਕਲਾਸੀਕਾਈਡ ਇਮਾਨਿਹਾਰ

ਕੰਨਿਆ ਈ ਲੋੜ

Suitable Match For Gursikh
Bagga Boy 29 Years, 5'-8", 10+2,
Well Settled, Self Employed,
Income Rs. 40000/- P.M. Contact
Mobile No. 98159-80430.

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ

ਅਸੀਂ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪੁੰਤਰ ਰਤਨ ਚੰਦ ਅਤੇ
ਅਲਕਾ ਪਤਨੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਵਾਸੀਆਨ ਤਰਲੋਕ
ਪੁਰਾ ਰੋਡ, ਨੇੜੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਮਕਾਨ
ਨੰਬਰ-104, ਮੁਹੱਲਾ ਅਜੀਤ ਨਗਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ,
ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਨਾਅਰਾ ਅਸੀਂ ਅਤੇ ਨੂੰ
ਹੋਰੀ ਵਫਾਮਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਰੋਧੀਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਾਹਿਦਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਪਾਲਾ ਸਿੰਘ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ: Singh) R/o Vill. Shahpur Afgana, P.O. Dorangala, Distt. Gurdaspur, PIN-143526, Punjab, India, declare that my given name as Ajपाल and my Surname as Singh.

ਆਪਾ ਸੁਚਨਾ

ਮੈਂ ਸਵਰਨ ਕੰਮ ਪੜਨੀ ਲੇਟ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕਰਕਾਨੀ ਭਾਖੜ, ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਮਤਕਾਨ ਆਪਣੀ ਲੜਕੀ ਸੰਯੋਗਿਤ ਕੰਮ ਪੜਨੀ ਲੇਟ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਛਬਲਾਣੀ ਭਾਖੜ ਤੇ ਤਰਮਿਲਾ ਸਿੰਘਾ ਗੁਰਮਤਕਾਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਿਛਕਾਰ ਦੇ ਕਰਿਣੇ ਤੇ ਬਾਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ 06-09-2026 ਨੂੰ ਅਥਵਾ ਹੀ ਬੇਦਲੀਆਂ ਲਾਗੂ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਤੇ ਅਲੀ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਤੇ ਬੇਦਲਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਪਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਲਾਗੂ ਮੇਰੇ ਕਰਿਣੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਪਤਾ ਤਰਮਿਲਾ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਅਪਣੀ ਜੀਤੀ ਸੋਚਾ ਤੇ ਬੇਦਲਨ ਕਰਨ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਪਣੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਬੇਦਲੀ ਪਤਾ ਉੱਪਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਪਣੀ ਭਰ ਵਾਲੀ ਤੇ ਬੇਦਲਨ ਕਰਾਂਗੀ। ਅਤੇ ਅੰਤ ਭਾਖੜ ਮੇਰੇ ਲਾਗੂ ਭਾਖੜ ਭਾਖੜ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮੇਰੀ ਕਾਰਨੀ ਪਤਾ ਤਰਮਿਲਾ ਹੋਇਆ।

ਮੈਂ, ਕਰਕਾਪੀ ਸਿੰਘ ਪੜਨੀ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਮਟਵਾਲਾ, ਤਰਮਿਲਾ ਸ਼ਾਹਿਦਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਤੇਰੇ ਸਿੰਘ (ਸ਼ਹਿਦਾ ਰਹਿਣਾ) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਰਬਜੀਤ ਕੰਮ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਸੰਯੋਗਿਤ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਿਣੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ 5 ਮਈ 2025 ਨੂੰ "ਨਾਂ" ਬਦਲਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਅਲੀ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਤੇ ਬੇਦਲਨ ਕਰਾਂਗੀ। ਹੁਣ ਨਾਂ ਪੁੱਤਰ ਤੇਰੇ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਕਰਿਣੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਾ ਪਾਲ ਨਵੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹੋ ਬੇਦਲੀਆਂ ਪਾਲ ਨਵੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਾਲੀ ਬੇਦਲੀ ਉੱਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਹੋ ਬਦਲੀ ਪਤਨੀ ਪਤਨੀ ਵਾਲੀ ਬੇਦਲੀ ਉੱਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਹੋ ਬਦਲੀ ਪਤਨੀ

ਅਲੀ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਕਰਾਂਗੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅੱਗੋਂ ਗੁਰਮਤਕਾਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੁਲਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਕਾਨ ਕੰਮ ਪੜਨੀ ਗੁਰਮਤਕਾਨ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਦੋਵਲਾਣਾ, ਭਾਖੜਪਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਵੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਭਾਖੜ ਲਾਗੂ ਤਰਮਿਲਾ ਸਿੰਘ ਸਾਡੇ ਕਰਿਣੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਗੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੱਲ ਅਲੀ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਤੇ ਬੇਦਲਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਯੋਗਿਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਮੈਂ ਅਨਮੋਲਕਾ ਕੰਮ ਪੜਨੀ ਸ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 563, ਖਾਲਾ ਵਿਹਾਰ, ਭਾਖੜਪਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲਾਗੂ ਸੰਯੋਗਿਤ ਮੇਰੇ ਕਰਿਣੇ ਤੇ ਬਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਅਲੀ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਤੇ ਬੇਦਲਨ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਗੁਰਮਤਕਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਯੋਗਿਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਮੈਂ, ਮਨਜੀਤ ਕੰਮ ਪੜਨੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਨੇੜੇ, ਤਰਮਿਲਾ ਸ਼ਾਹਿਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲਾਗੂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਕਰਿਣੇ ਤੇ ਬਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਅਲੀ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਤੇ ਬੇਦਲਨ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਗੁਰਮਤਕਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਨਾਂ ਮੇਰੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਯੋਗਿਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਮੈਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਲਬੀਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਲਕਸ਼ਮੀ, ਮਨਜੀਤ, ਤਰਮਿਲਾ ਸ਼ਾਹਿਦਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਲੁਕਸ਼ਮੀ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਕਰਿਣੇ ਤੇ ਬਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਅਲੀ ਆਪਣੀ ਭਾਖੜ ਤੇ ਬੇਦਲਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ

ਬੇਦਖਲੀ ਨੀਂਟਸ

ਮੈਂ, ਵਿਕਾਸ ਉਬਰਾਹੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਦਸਨ ਗੁਮਾਰ ਵਾਸੀ ਘਰਨ ਨੰ. 131, ਸਟਾਰ ਪਹਿਰਾਬਾਈ ਬਲਾਕੀ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਸੂਬੇ ਕਰਕਾ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਦਬਜ਼ ਉਬਰਾਹੇ ਮੇਰੇ ਕਰੀਬ ਤੋਂ ਬਾਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੱਲ-ਅੱਢਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਵਾਓਂ (ਉਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਨ ਕਰਵਾ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੇਨੇ-ਨੁਸਰਾਨ ਕਾ ਖੁਦ ਸਿਮਿਓਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਬਾਕ ਦੀ ਕੋਈ ਸਿਮਿਓਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧ ਨੇਨ ਕਰਨ।

ਮੈਂ, ਬਦਲਿਓਰ ਸਿਧ ਪੁੱਤਰ ਸਦਨਸਿਧ ਸਿਧ ਵਾਸੀ ਨਿਹਾਲਕਾ, ਤਰਮੀਲੀ ਸ਼ਹਿਰ, ਛਿਕਾ ਵਿਰਿਸ਼ਪੁਰ ਸੂਬਿ ਕਰਕਾ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੀਲਮਾਨੀ ਕਰੀਬ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਲਵਕਾ ਭਾਮਿਓਰਿਧ ਸਿਧ ਮੇਰੇ ਕਰੀਬ ਤੋਂ ਬਾਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੱਲ-ਅੱਢਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਵਾਓਂ (ਉਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਨ ਕਰਵਾ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੇਨੇ-ਨੁਸਰਾਨ ਕਾ ਖੁਦ ਸਿਮਿਓਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਬਾਕ ਦੀ ਕੋਈ ਸਿਮਿਓਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧ ਨੇਨ ਕਰਨ।

ਮੈਂ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੰਧ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਦਵਾਧ ਸਿਧ ਵਾਸੀ ਅਭਿਨਵ ਕਾ, ਤਰਮੀਲੀ ਸ਼ਹਿਰ, ਛਿਕਾ ਵਿਰਿਸ਼ਪੁਰ ਸੂਬਿ ਕਰਕੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਵਕਾ ਨੀਲਮਾਨੀ ਕਰੀਬ ਤੋਂ ਬਾਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੱਲ-ਅੱਢਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਵਾਓਂ (ਉਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਨ ਕਰਵਾ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੇਨੇ-ਨੁਸਰਾਨ ਕਾ ਖੁਦ ਸਿਮਿਓਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਬਾਕ ਦੀ ਕੋਈ ਸਿਮਿਓਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧ ਨੇਨ ਕਰਨ।

ਨਾਅ ਦੀ ਬਦਲੀ

ਸ੍ਰ. ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਪਤਨੀ ਨੇੜੇ ਸ੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਚੰਦ ਵਾਸੀ ਮਕਾਨ ਨੰ: 254, ਏਕਤਾ ਨਗਰ, ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ, ਬਢਾਇਆ ਜਲੰਧਰ ਜੇਟੇ, ਜਲੰਧਰ, ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਕਾਗਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਚੰਦ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਗੌਤਮੀ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਆਵੇ ਲਕੜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਉਰਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲਕੜੇ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਉਰਤ ਬਾਰੇ, ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਗੌਤਮੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖੋਂਵੱਖ ਕੇਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਾਨਯ ਨਾ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਵਾ ਅਲੰਕਾਰ ਸਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਦਲਨ ਕਹਦੀ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜੇਟੇ ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ੇਖ਼ਰਿੰਦ ਨੱਟ ਕਰਨ।

ਸ੍ਰ. ਬੰਦੀ ਪਤਨੀ ਅੰਬੂ ਰਾਮ, ਵਾਸੀ ਸੋਨੇ ਦਾਸ ਕਲਾਂ, ਅਲਵਾਰ ਕਲਾਂ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਇਸ਼ਨਾ ਕਹਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲਕੜਾ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਲਜੀਤ ਕੌਰ ਮੇਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ। ਬਾਦ ਵਿਚ ਲਝਾਈ-ਝਗੜਾ ਹੋਏ ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੱਲ-ਅੱਲ੍ਹਾ ਸਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੋਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੌਰੇ ਕੌਰਾਂ ਦੇ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸ਼ੇਖ਼ਰਿੰਦ ਨੱਟ ਕਰਨ।

ਸ੍ਰ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਵੰਦ ਸਿੰਘ, ਮਿੱਠ ਸਟਿਓਆਲਾ ਤਹਿਸੀਲ ਖਾੜਾ ਬਢਾਕਾ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਅਲਵਾਰ ਭਰਾ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਤ ਭਰਾਬਰ, ਜਾਂ ਉਰਤ ਨੇਵੀਂ ਦੇ ਬਾਗਰੀ ਹੋ, ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਤੇਜੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਲੈ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

ਸਪਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੀਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਖਾਸ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਜੋ ਮਾਪੇ ਅਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੀਖ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ।

ਸਾਲਾ ਬਣਿਆ ਜ਼ੋਨਲ ਯੁਵਕ ਮੇਲਾ 2026 ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਚੰਪੀਅਨ

ਸੰਗਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਰਸ਼ਨ
 ਨਾਦਰ-ਵਿਦਾਰ, ਪੁਰਖ-ਵਿਦਾਰ
 ਸ਼ਬਦ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ
 ਵਿਵਾਦ, ਕਵਿਤਾ
 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ
 ਕਾਲਜ ਨੇ ਪਹਿਲੀ
 ਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਤਲਵੰਡੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਖੋਪ ਬਰਾਮਦ

ਭੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (ਗੇਸਟ
ਜਰਮਾ)-ਬੀਜੀਸੀਐੱਫ ਦੀ 200
ਦਵਾਲੀਅਨ ਅਤੇ ਭੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ
ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਸਰਚ
ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਪੁਲਸ ਚੌਕੀ
ਗਰਾਫ਼ਟ ਰੱਖਾਵਾ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਹਿਛ
ਤਲਵੰਡੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 3
ਕਿੱਲੇ 100 ਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰੀਓਨ ਕਰਨ
ਲਿੰਨ ਤੇ ਵੱਧ ਅਣਹੋਂਦ ਸ਼ਰਾਮਕ ਕਰਨ

ਵੇਚੇ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਾਬਾ ਕੀ ਦਿੱਖਾਓ ਪੁਲਸ ਥਾਣਾ ਤੋਂ ਸਾਬਕਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਐੱਸਐੱਫ ਅਸ਼ਕ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਸ ਥਾਣਾ ਵੇਲੋਂ ਸਰਹੰਦ ਨਾਨਕ ਲੋਹੇ ਦੇ ਪਿਛਾਂ ਵੇਚੇ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰੂ 11 ਵਜੇ ਗੁਜਰ ਗਈ। ਸਾਬਕਾ ਹੀ ਸੇ ਤੇ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਬੀਐੱਸਐੱਫ ਨੰਬਰ 200 ਬਲਾਈ ਵੇਲੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਿਛ ਤਕੜੇਥੀ ਦਿੱਖਾਓ ਤੇ ਕਾਨਕ ਨਾਨਕ ਪੁਲਸ ਪੁੱਛ ਗੰਢਾ ਸਿੱਧ ਤੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਪੱਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੈਕਟ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਐਸੀ ਭੁੱਤਰੇ ਜੰਗ ਜਗ੍ਹਾ ਪੰਚਰ ਕੇ ਉਸ ਪੈਲੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪੈਕਟ ਵਿੱਚ 3 ਕਿੱਲੋ 20 ਗ੍ਰਾਮ ਹਰੋਇਨ ਆਈ 1 ਕਿੱਲੋ 220 ਗ੍ਰਾਮ ਅਥਰੀ ਕਾਨਕਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਅਥਰੀ ਥਾਂ ਥਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੇਲੋਂ ਭਰੋਨ ਨਾਨਕੀ ਬਾਬਾ ਸਰਹੰਦ ਓਹਰੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੀਐੱਸਐੱਫ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੇਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਨਾਪਾਕ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨਕਾ ਬਾਬਾ ਸਰਹੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁਲਸ ਥਾਣਾ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਨਾਨਕੀਆਂ ਪਿਲਾਣ ਆਈ ਸੀ 18/61/85 ਐੱਨ ਕੀ ਪੀ ਐੱਸ 25,26,29 ਭਾਰਤੀ ਵਾਧੂ ਯਾਨ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਓਹਰੇ 2024 ਤਹਿਤ ਮੁਕਦਮੇ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਖਰਮਰ ਵਨਲ ਲਈ ਆਸ ਪਾਸ ਲੱਗੇ ਸੀਸੀਟੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਲਦ ਹੀ ਦਿੱਖਾਓ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਜੇਲ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਐੱਸ ਆਈ ਕਾਬਲ ਸਿੱਧ, ਮੁੱਖ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਹਟਾਏ ਸਿੱਧ, ਹੁਲਦਾਰ ਅਵਤਾਰਪੁਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਿੱਧ।

ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕਿ ਪਾਲਕੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਕੱਢੇ

ਡੇਰਾਬੱਸੀ (ਵਿਨ) ਭਗਵਾਨ ਜੈਨ-ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕਿ ਸੰਗ ਸੱਤਾ ਯਾਤਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਟਾਈਪਿਸਟੀ, ਸੰਗੀਤਗਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜੀ ਦੀ ਪਾਲਕੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸ਼ੁੱਭ ਆਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਮਾਮ ਮੰਦਰ, ਡੇਰਾਬੱਸੀ 'ਤੇ ਜਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਥੱਕੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਤੇ ਵਾਲਮੀਕਿ ਜਮਾਨਾ ਦੇ ਪਰਮਗੁਰੂ ਸਵਾਮੀ ਸਿੱਧ ਨਮਨਪ੍ਰੀਤਿਆ ਤੇ ਸਹਮਾਇਤ ਈ.ਪੀ. ਟਾਵਿੰਡ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤੀ ਗਿਆ। ਉਪਰੰਤ ਯਾਤਰਾ ਸਮਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪਾਲਕੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸ਼ਾਹਮਤ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

Change of Name

1. Surinder Pal Bajwa son of
Sudagar Singh resident of VPO
Kingra Chowala, District Jalandhar,
Punjab have changed my name
Surinder Pal Bajwa to Surinder Pal
Singh. All concerned note.

I hitherto known as Gobind
Kumar S/O Santosh Mandal R/O
Patti Khojpur, Pasla, Tehsil
Phillaurl, District Jalandhar-144037
Punjab have changed my name
and shall hereafter be known as
Gobind Kumar and surname as
Kumar and name as Gobind

1. Navkan Singh S/O Likaspal Singh R/O H.No.451,S.G Enclave, Phase-1,Majitha Road, Amritsar, Punjab have changed my name from Navkan Singh to Navkanan Singh as my Given name and Singh as my Surname.

2. I, Shamsher Singh S/o Surinder Singh R/o Vill. Gaure, Po. Chukhrain, Distt. Kapurthala, Punjab have changed my name from Shamsher Singh to Singh Shamsher (Surname as Singh)

1. Rishna W/o Ram Kumar R/o
1.No.14, Baba Jagwan Road, Near
Ram Tirath Road, S.S. Estate, Navi
Abadi Amritsar have changed my
name from Rishna to Rushna. All
Please Note.

1. Prabhsimran Singh S/o
Santokh Singh R/o Village Deo
Distt Taran, Punjab - 143401
have declared that Singh is my sur-
name and Prabhsimran is my given
name. Conprobnsd Note

ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ

ਪ੍ਰਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ । ਜਾਂਦਾ ਹੋ ਕਿ ਚੁੱਗ ਇਹਨਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ

ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਤੋਂ ਪਾਹਲਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਵੱਲ ਲੈਣ। ਨਾਲ ਦਸ਼ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ। ਮਿਲੇਗਾ।

ਕੁੱਲਵਕਤੀ ਕਾਮਾ, ਕਾਮਰੇਡ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਮਸਤ (ਆਖਰੀ ਸਥੇ 'ਤੇ)

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਨਲਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 18 ਅਕਤੂਬਰ 2026

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਇਟਲੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ CGIL (ਸ਼ੀਲ) ਦੇ 120 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਮੱਤਾ ਇਤਿਹਾਸ 1906 ਤੋਂ 2026 ਤੱਕ ਇਟਲੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਯਾਤਰਾ

ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਿਆਂ, ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋਗਾਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਰੇਲਾਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਉਸਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਗਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਟਲੀ ਦੀ CGIL—Confederazione Generale Italiana del Lavoro ਦੇ 120 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ।

ਮਿਲਾਨ ਵਿੱਚ 29 ਅਤੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2026 ਨੂੰ CGIL ਨੇ ਆਪਣੀ 120ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾਈ। 30 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ (ਤੇਅਤਰ ਆਲਾ ਸਕਾਲਾ) Teatro alla Scala ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਰਜੀਓ ਮੱਤਾਰੇਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ, ਇਟਲੀ

379* ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮੰਗੀਜ਼ਿਓ ਲਾਂਦੀਨੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਲਾਨ ਵਿੱਚ 120 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ 120 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਗਣਰਾਜ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਸ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ।

ਉਸ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ

CGIL ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ 1 ਅਕਤੂਬਰ 1906 ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ Camere del Lavoro—ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾਵਾਂ, ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲੀਗਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। 1893 ਵਿੱਚ ਪਾਰਮਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਪਹਿਲੀ ਕੌਮੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ 12 ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਗਈ। 1901 ਵਿੱਚ ਧਾਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ F.IOM ਵਰਗੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਆਈ।

ਇਹ ਉਹ ਦੌਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਟਲੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਿਲਾਨ, ਤੋਰੀਨੋ, ਜੇਨੋਆ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਇਟਲੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬੈਰਗਾਮੋ, ਬਰੇਸ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਚਿਮਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਧੂੰਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੰਮੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟੇ, ਘੱਟ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਵਧਾਵਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕੱਲਾ ਹੱਥ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਕੱਠੇ ਹੱਥ ਮੁੱਠੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ 29 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 1 ਅਕਤੂਬਰ 1906 ਤੱਕ ਮਿਲਾਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਂਗਰਸ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭੱਗ 700 ਸਥਾਨਕ ਲੀਗਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੱਗਭੱਗ 500 ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਲੱਗਭੱਗ 2.5 ਲੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਥੇ Confederazione Generale del Lavoro—CGdL ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਰਿਨਾਲਦੋ ਰਿਗੋਲਾ ਪਹਿਲੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਚੁਣੇ ਗਏ।

ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤਸਵੀਰ ਅੱਜ ਵੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ - Operai di tutto il mondo unitevi! - ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਇੱਕ ਹੋ ਜਾਓ।

ਇਹ ਨਾਅਰਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਧੁਨੀ ਸੀ।

ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ

ਉਸ ਦੌਰ ਦੇ ਯੂਰਪੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਉੱਤੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਅਤੇ ਵੈਡਰਿਕ ਐਂਗਲਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀ।

ਪਰ ਇਟਲੀ ਦੀ CGdL ਦੀ ਆਪਣੀ ਔਰਦੂਨੀ ਯਾਤਰਾ ਸਿੱਧੀ ਲਕੀਰ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਮਤਭੇਦ ਸਨ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਰਿਗੋਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ। 1912 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿੰਡੀਕਲਿਸਟ ਧਾਰਾ ਵੱਖ ਹੋ ਕੇ Unione Sindacale Italiana—USI ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਚਲੀ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੱਲਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਹੈ।

ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਤਾਬ ਤੱਕ
CGdL ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹਕ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਮਿਲਿਆ। 1908 ਵਿੱਚ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮੂਹਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਐਤਵਾਰਤਾ

ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਤੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੰਚ ਤੱਕ

ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਸੀ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਗੇਟ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ; ਉਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਗਿਆ।

ਫ਼ਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ

ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪਹਿਏ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕੋ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਘੁੰਮਦੇ। ਫ਼ਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨੇ ਇਟਲੀ ਦੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। 1926 ਵਿੱਚ CGdL ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਸਥਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਉੱਤੇ ਫ਼ਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 1927 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭੇਗ ਕਰਨ

ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। 1927 ਤੋਂ ਇਹ ਸੁਤੰਤਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਅਮਲੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ /

ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਉਹ ਪੰਨਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟੇ ਸਨ; ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਠਿਤ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ।

ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਸੰਗਠਨ ਟੁੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਚੇਤਨਾ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

1944-ਪਰੋ ਦੀ ਗੇਮ ਅਤੇ CGIL ਦਾ ਮੁੜ ਜਨਮ
ਦੂਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਫ਼ਾਸ਼ੀਵਾਦ ਦੇ ਪਤਨ ਨਾਲ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰਕ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਉਭਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ।

3 ਜੂਨ 1944 ਨੂੰ Patto di Roma ਉੱਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਇਕਜੁੱਟ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਊਜ਼ੇਪੇ ਦੀ ਵਿਤਤੋਰੀਓ (Giuseppe Di Vittorio), ਅਕੀਲੇ ਗਰਾਂਦੀ (Achille Grandi) ਅਤੇ ਐਮੀਲੀਓ ਕਾਨੇਵਾਰੀ (Emilio Canevari) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਇਕਜੁੱਟ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ CGIL ਦਾ ਆਧਾਰ ਰੱਖਿਆ।

ਇਸ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ CGIL ਸਿਰਫ਼ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦਾ ਮਸਲਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਇਟਲੀ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰਕ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

ਜਿਊਜ਼ੇਪੇ ਦੀ ਵਿਤਤੋਰੀਓ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਇਟਲੀ ਤੱਕ

CGIL ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ Giuseppe Di Vittorio ਦਾ ਨਾਂਅ ਇੱਕ ਪੂਰੇ ਯੁੱਗ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੈ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਉੱਭਰਿਆ ਇਹ ਆਗੂ ਇਟਲੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਥਿਕ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ,

ਲੂਚਿਆਨੋ ਲਾਮਾ ਦਾ ਦੌਰ

1968-70 : ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ

ਉਨੀਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਵਾਲ

1960ਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਨੇ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਹਲਚਲ ਵੇਖੀ। 1968-69 ਦੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਨੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ Consigli di Fabbrica—ਫੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਧੀ। 1969 ਵਿੱਚ CGIL ਨੇ ਆਪਣੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਂਸਲਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਫਿਰ ਆਇਆ 20 ਮਈ 1970 ਦਾ Statuto dei Lavoratori-ਕਾਨੂੰਨ ਨੰਬਰ 300/1970। ਇਸ ਨੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਕਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਟਲੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਸਥਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਲੂਚਿਆਨੋ ਲਾਮਾ ਦਾ ਦੌਰ

1970 ਵਿੱਚ Luciano Lama CGIL ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਿੰਸਾ ਵਰਗੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਸੀ।

ਲਾਮਾ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮਿਲਾਨ ਦੇ ਮਿਲ ਕੇ ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਬਣਨ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਰੂਪਕ ਅੱਜ ਵੀ CGIL ਦੇ 120 ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ—ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ

ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ।
ਦੀ ਵਿਤਤੋਰੀਓ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ। CGIL ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੀ।

ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੰਕਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਿਹਨਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। 1953 ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਤਰੱਕੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਨਾਹਰਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਜੇ ਕਮਾਵੇਗਾ, ਸੋ ਖਾਵੇਗਾ, ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਧੱਕੇ ਖਾਵੇਗਾ'।

1957 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਚਸ਼ਮਿਆਂ ਦੇ ਮਿਲ ਕੇ ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਬਣਨ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਰੂਪਕ ਅੱਜ ਵੀ CGIL ਦੇ 120 ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ—ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ

ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਧਾਰਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

1948-ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਾਰ

ਜੇਗਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਟਲੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਇਕਜੁੱਟ ਸੀ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵੰਡ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲੱਗੀ।

14 ਜੁਲਾਈ 1948 ਨੂੰ Palmiro Togliatti ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ CGIL ਨੇ ਆਮ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੱਤਭੇਦ ਤਿੱਖੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਟਲੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਧਿਆਇ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਤੋਂ ਵੰਡ ਵੱਲ ਮੁੜਿਆ।

ਪਰ ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ CGIL ਇਟਲੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣੀ ਰਹੀ।

1968-70 : ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ

ਉਨੀਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਵਾਲ
1960ਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਨੇ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਹਲਚਲ ਵੇਖੀ। 1968-69 ਦੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਨੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ Consigli di Fabbrica—ਫੈਕਟਰੀ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਧੀ। 1969 ਵਿੱਚ CGIL ਨੇ ਆਪਣੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਂਸਲਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਫਿਰ ਆਇਆ 20 ਮਈ 1970 ਦਾ Statuto dei Lavoratori-ਕਾਨੂੰਨ ਨੰਬਰ 300/1970। ਇਸ ਨੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਕਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਟਲੀ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਸਥਾਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਲੂਚਿਆਨੋ ਲਾਮਾ ਦਾ ਦੌਰ

1970 ਵਿੱਚ Luciano Lama CGIL ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਿੰਸਾ ਵਰਗੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਸੀ।

ਲਾਮਾ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮਿਲਾਨ ਦੇ ਮਿਲ ਕੇ ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਬਣਨ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਰੂਪਕ ਅੱਜ ਵੀ CGIL ਦੇ 120 ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ—ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ

ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ।

ਦੀ ਵਿਤਤੋਰੀਓ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ। CGIL ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੀ।

ਉਸ ਦੀ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੰਕਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਿਹਨਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। 1953 ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਤਰੱਕੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਨਾਹਰਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਜੇ ਕਮਾਵੇਗਾ, ਸੋ ਖਾਵੇਗਾ, ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਾ ਧੱਕੇ ਖਾਵੇਗਾ'।

1957 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਚਸ਼ਮਿਆਂ ਦੇ ਮਿਲ ਕੇ ਵੱਡੀ ਨਦੀ ਬਣਨ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ।

ਇਹ ਰੂਪਕ ਅੱਜ ਵੀ CGIL ਦੇ 120 ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ—ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ

’ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਇਆ।

1980ਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ—ਜਦੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਸਵਾਲ ਮਿਲਿਆ

FIAT ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਟਲੀ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪੁਨਰਗਠਨ, ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਢੰਗ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਰਵਾਇਤੀ ਵੱਡੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਸਾਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਦਲਣ ਲੱਗਾ।

1984 ਵਿੱਚ scala mobile ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਨੇ CGIL ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੇਂਦਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੰਭੀਰ ਮੱਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। 1985 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਰੈਫਰੈਂਡਮ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ CGIL ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਇਹ ਉਹ ਦੌਰ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਹੋਇਆ—ਸਿਰਫ਼ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਉਤਪਾਦਕਤਾ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਸਨ।

1990ਵਿਆਂ ਦੀ-ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਤੱਕ

1990ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ, ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਣਾਲੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ conciliazione ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

1992 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਫਿਰ 23 ਜੁਲਾਈ 1993 ਦੇ Protocollo Ciampi ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਸਮੂਹਕ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ 379* ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬ੍ਰਾਉਨੋ ਤਰਾਤਰੀਨੋ Bruno Trentin ਸਨ।

ਟ੍ਰੈਂਤਨ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰੇ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਜੜ੍ਹ-ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ-ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਇਹੀ ਉਹ ਦੌਰ ਸੀ, ਜਦੋਂ CGIL ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ, ਨਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਅੰਦਰੂਨੀ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਕੌਮਵਾਜ਼ੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਨਵੀਂ ਸਦੀ-ਗਲੋਬਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਅਸਥਿਰ

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਵਾਲ
2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਟਲੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੁਨੀਆ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਲੀ। ਵੱਡੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਛੋਟੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ, ਅਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਪਰਵਾਜ਼ੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਉਤਪਾਦਨ ਲੜੀਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਣੀਆਂ।

ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ Sergio Cofferati, Eugenio Epifani, Susanna Camusso ਅਤੇ ਫਿਰ Maurizio Landini ਵਰਗੇ ਆਗੂ CGIL ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਏ। Epifani 2002 ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਿਆ ਅਤੇ 2010 ਤੱਕ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਰਿਹਾ; ਉਹ CGIL ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਵੀ ਸੀ।

2000ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 18 ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ 379* ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੁਹਿਮਾਂ ਹੋਈਆਂ। 2003 ਦੇ ਰੈਫਰੈਂਡਮ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੱਕ ਆਰਟੀਕਲ 18 ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਇਆ।

ਫਿਰ ਆਇਆ ਲਾਂਦੀਨੀ ਦਾ ਯੁੱਗ

FIOM ਦੇ ਧਾਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰਿਆ Maurizio Landini 2019 ਵਿੱਚ CGIL ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਿਆ ਅਤੇ 2026 ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ, ਖਰੀਦ-ਸ਼ਕਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਮੂਹਕ ਸਮਝੌਤਿਆਂ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

29 ਸਤੰਬਰ 2026 ਨੂੰ 120ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਲਾਂਦੀਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ CGIL ਦੇ 120 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਜ

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਚੀ ਜਨਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਭਵਿੱਖੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲਈ ਇੱਕ ਹਾਦੁਰ ਧਰਮ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਧਰਮਾਂ ਵੇਟਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿੱਤਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਲੇਮੋ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਸਾਂਝਾਗਿਆ ਜਾਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼ੁਰੂਮਾਰ ਸਨ ਨੂੰ 1952 ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਫ਼ਲਤਾ-ਪੂਰਵਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 1953 ਵਿੱਚ ਸੁਭਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ਼ ਆਲਾਮੀ ਮਾਨਤਾ ਸੀ। ਟੀ ਐੱਨ ਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਯਾਦਗਾਰੀ ਲਮਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਖ਼ੁਦਮੁਖ਼ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ‘ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ’ (Election Commission, Govt of India) ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਭਾਰਤ (Election Commission of India) ਲਿਖਿਆ/ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 1994 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਥ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਅਯੁਦਾ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਇਚਾਰਜ (First Among Equals) ਦਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਐੱਸ ਵਾਈ ਕੁਰੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ, An Undocumented Wonder: The Great Indian Election ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਕਾਰ ਨਾਲ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ-ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਹੁਣ : ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ/ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਧ ਜਾਂ ਮੁਲਕ ਭਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਸੁਧਾਰੀ Special Intensive Revision, SIR ਇੱਕ ਆਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਰੀਪ੍ਰੀਜੈਂਟੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਾਧ ਪੀਪਲਜ਼ ਐਕਟ 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 21(3) ਰਾਹੀਂ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਆਖਰੀ ਵਾਰ 2002-04 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲ਼ੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਨਾਲ਼ੋਂ ਫ਼ਾੜਾ ਰੱਖੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਕੀਤਾ, ਬਲਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਬਦਨਾਮੀ ਵੀ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ : ਪਹਿਲਾ-ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਜੂਨ 2025 ਵਿੱਚ, ਦੂਸਰਾ-ਅਕਤੂਬਰ 2025 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2026 ਤੱਕ 9 ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ 3 ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ-ਮਈ 2026 ਤੋਂ 16 ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ 3 ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ। ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਲਈ ਮਈ 2002 ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ;

ੳ) ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਅਮਲਾ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਅ) ਨਿਰੀਖਕ ਆਲੇ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਨ। ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੱਚੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਰਾਂ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਸੀ।ਜਦੋਂ ਬੀ ਐੱਲ ਓ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕਈ ਦੌਰਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਫਲਾਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਿਦਰਾ ਲੱਗਿਆ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਉਸ ਘਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰੇ। ਸਹਾਇਕ ਚੋਣ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ (AERO), ਚੋਣ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ (ERO) ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 12 ਫੀਸਦੀ, 5 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 2 ਫੀਸਦੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ੲ) ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਰ ਨਵੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ

ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਬਣਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਈ ਆਰ ਓ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਾਲ ਬਾਬੂ ਹੁਸੈਨ ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ।

ਸ) ਜਿਹੜੇ ਵੋਟਰ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੀ ਥਾਂ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ‘ਸ਼ਿਫਟ’ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਵੋਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਬੀ ਐੱਲ ਓ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵੋਟਰ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸਾਰਾ ਪਰਵਾਰ ਹੀ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰੇ। ਉਸੇ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਨਵੇਂ ਪਤ ’ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸੂਬਾਈ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਈ ਵੋਟਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਹ) ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਸੀ।

ਕ) ਫਾਈਨਲ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵੱਲ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਕਾਲਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਦਾਲ ਹੀ ਕਾਲੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ।

ੳ) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੋਟਰ ਮਿਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਫਾਰਮ ਭਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਫਿਰਤਾਂ ਕੀਤੀ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦੇ ਉਲਟ ‘ਸ਼ਿਫਟ’ ਹੋਏ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਹੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਥਾਂ ’ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਏ ਵੋਟਰ ਨੇ ਫਾਰਮ 8 ਭਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੋਟਰ ਫਾਰਮ ਛੇ ਭਰ ਦੇਣ, ਜੋ ਨਵੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਖੁਦ ਹੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲਾਸ਼ਾਜ਼ੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਏ, ਪਰ ਲੱਭੇ ਗਏ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਏ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਤਿਆਂ ’ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਚਿਖਕਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ’ਤੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋਏ ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਵੋਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੁਦ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ 2023 ਮੈਨੂਅਲ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਰੋਲਜ਼ ਵੀ ਇਹੋ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਉਲਟ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ੲ) ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਨੇਟੀਵਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਚੈਕਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਪੱਚੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕਿੰਗ ਖਤਮ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ੲ) ਹੁਣ ਇਹ ਭਾਰ ਆਮ ਵੋਟਰ ’ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪ-ਦਾਦੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲੱਭ ਕੇ ਲਿਖਾਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਪ੍ਰਦ ਪੈਦਾ ਕਰੇ।

ਸ) ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਵਿੱਚ ‘ਤਰਕਪੂਰਨ ਘਾਟ’ (Logical Discrepancies) ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੋਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਸਭ ਤੋਂ

ਰਾਜਨੀਤੀ/ਚਲੰਤ ਮਸਲੇ

‘ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ : ਕਾਰਨਾਮੇ, ਕੁਫ਼ਰ ਅਤੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ’
ਪਹਿਲਾਂ ਚੌਥੀ ਜੂਨ 2025 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਬਿਹਾਰ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਤਾਈ ਅਕਤੂਬਰ 2025 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਦੂਸਰੇ ਪੜਾਅ ਦੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਦੇ ਇਸ ਤਰਕਪੂਰਨ ਘਾਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਸਿਹਾਰੀ-ਬਿਹਾਰੀ ਦੀ ਗਲਤੀ, ਇੱਕ ਮਾਂ-

ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐੱਲਪ

ਬਾਪ ਦੇ ਛੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰਸ ਹੋਣ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਰਾਂ ਤੋਂ ਪੱਤਾਲੀ ਸਾਲ ਦਾ ਵੱਧ ਅੰਤਰ ਹੋਣਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਹ) ਇਸ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ ਸੱਤ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਭਰੇ ਗਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਬਾਰੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਬਾਬਲਗੜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ 1363 ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਕਟਵਾਉਣ ਲਈ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ ਸੱਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਵੋਟਰ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਿਸਾਲ ਤਾਂ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਤੌਰੇ (Tip of Iceberg) ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਜੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨੇ ਬੀ ਐੱਲ ਓ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਕੱਟਣ ਲਈ ਧਮਕਾਇਆ ਸੀ।

ਕ) ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਫਾਰਮ ਛੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਰਹ ਦਿੱਤੀ। ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਰਹੀ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਆਪਾਰ ਕਾਰਡ ਆਪਣੇ ਵਜੂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਹਾਰ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਉਲਟਾ ਇਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿੱਛੜੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸਤਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਬਿਹਾਰੀਆਂ ਕੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤੇਤੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਬਾਦੀ ਕੱਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਚੀਨ-ਤਾਈ: ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮਹਾਂਸ਼ਾਸਟਰ ਅਤੇ ਹੁਜਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਚੋਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਅਤੇ ਬਿਆਨ ਹਲਫ਼ੀਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਪਈ। ਇਸ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਭਾਸ਼ਾ (Body Language) ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇ ’ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਘੱਟ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦੀ ਵੱਧ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਬਿਆਨ ਹਲਫ਼ੀਆ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਅਖਿਲੜ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਯੂਪੀ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ’ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ : ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਵੱਧ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਪੂਰਨੀਆ, ਸੀਤਾਮੜੀ, ਪੂਰਬੀ ਚੰਪਾਰਣ ਅਤੇ ਮੁਝਫ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟ ਕੱਟੇ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ

39,22,19 ਅਤੇ 18 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦਾ ਕੁਹਾੜਾ ਬਹੁਤ ਤਿੱਖੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੱਲਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 90 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉਪਰ ਵੋਟਰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸ਼ਰਫ਼ੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਘਾਟ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਅਠਾਈ ਲੱਖ ਵੋਟਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦਾ ਕੁਹਾੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ’ਤੇ ਚੱਲਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਮੁਹਾਦਾਬਾਦ, ਮਾਲਦਾ, ਦੱਖਣੀ 24 ਪਰਗਨਾ, ਨਾਦੀਆ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ 24 ਪਰਗਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 66.27, 51.27, 35.57, 26.76 25.82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਲਾ ਵੱਟ ਗਈ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਵੋਟ ਪਾ ਲੈਣਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਨੰਦੀਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਰਾਜੀਨਗਰ ਦੀ ਉੱਪ-ਚੋਣ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ‘ਵਿਚਾਰ’ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਉੱਪ-ਚੋਣ ਹੀ ਸੀ। ਕੀ ਸਵਾਲ ਉੱਪ-ਚੋਣ ਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਵੋਟ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ? ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੋਲਾਂ ਲੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਟਿਊਬਿਊਨਾਂ ਕੱਲ ਬੇਨਾਮੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ’ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੁਸ਼ਰਮਾਨਾ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਰੱਖੀ।ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ (2,92,24,804) ਅਤੇ ਟੀ ਐੱਮ ਸੀ (2,6013,384) ਦਾ ਕੁੱਲ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਫ਼ਰਕ 32,11,420 ਸੀ, ਮਤਲਬ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਤੀਸਰਾ ਹਿੱਸਾ! ਵੋਟਰ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹਦਾ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਸੱਠ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ 158677 ਵੋਟਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਬਾਇਲੀ ਰਾਖਵੇਂ 19 ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ 101827 ਵੋਟਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨੀਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਬਾਇਲੀ/ਕੁੱਕੀ/ਈਸਾਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 37.8 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 35.8 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ/ਮੋਤਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 60.7 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 62.8 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਚੋਣਾਂ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ‘ਦ ਹਿੰਦੂ’ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦਾ ਸ਼ਿਸ਼ਲੇਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਵੋਟਰ 97.54 ਲੱਖ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰ 13.3 ਲੱਖ ਹਨ, ਇਹ ਗਿਣਤੀ 13.6 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। (2011 ਦੀ ਜਨਗਨਣਾ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 12.9 ਫੀਸਦੀ ਸੀ)। ਤਰਕਪੂਰਨ ਘਾਟ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾ ਵਿੱਚੋਂ 20.3 ਫੀਸਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਈ ਆਰ ਓ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹਨ, ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਬਲਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਈ ਆਰ ਓ ਨੱਟ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀਅਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਨਾਲ ਮੋਪਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 7.6 ਫੀਸਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਬਹਾਨਿਆਂ ਹੇਠ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 20.3 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰਾਂ ਪਿੱਛੇ 318 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 197 ਹੈ, ਮਤਲਬ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰ ਇਸ ਤਰਕਪੂਰਨ ਘਾਟ ਦਾ ਸੱਠ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਪਤਾਜ਼ੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਸਲਿਮ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦਾ ਕੁਹਾੜਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ 2011 ਦੀ ਜਨਗਨਣਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ 17.7 ਫੀਸਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਿੱਚ 18.1 ਫੀਸਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਘਾਟ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਸਲਿਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਐੱਸ ਆਈ

ਆਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਘਾਟ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਾਲ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਪੋਰਟਲ ਈ ਸੀ ਆਈ-ਨੋੱਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਐੱਸ ਡੀ ਐੱਮ (ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫੀਸਰ/ਈ ਆਰ ਓ) ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੱਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਪੋਰਟਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਸਿਰਫ਼ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਫ਼ਤਰ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਪੋਰਟਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਵੰਬਰ 2025 ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ ਕਿ ‘ਕੁੱਝ’ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ 2024 ਦੇ ਮਈ-ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਸੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਲੀ ਲੱਖ ਨਵੇਂ ਵੋਟਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਦਾਲ ਕਾਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਚਰਚੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਲੀ ਲੱਖ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੋਆ ਵਿੱਚ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ 97 ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਰੁਸਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਅਖਤਿਆਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਲ 11 ਤੋਂ 17 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਸੱਤ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜ ਵੱਡੇ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨਵਾਂ ਰੰਧਕੰਡਾ ਵਰਤਦਿਆਂ ਇਸ ਸਾਲ ਗਿਆਰਾਂ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਈ ਸੀ ਆਈ-ਨੋੱਟ ਪੋਰਟਲ ਤੇ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ ਛੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਫਾਰਮ ਨਵੇਂ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਭਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਾਰਮ ਦੇ ਜੇ ਅਤੇ ਕੇ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਘੁਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਵੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਤਥਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ: ੳ) ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੀ? ਅ) ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੀ? ਏ) ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਨਾਂਅ ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਨਾਂਅ ਦਰਜ ਸੀ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ, ਬੂਥ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਨਾਂਅ ਨਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ’ਤੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਨਵੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਵੇਂ ਪੰਗੇ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ।ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 326 ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਬਾਲਗ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। 1950 ਦੇ ਰੀਪਰੀਜੈਨਟੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਪੀਪਲਜ਼ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਰਮ ਛੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਨੁਸ਼ਠ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ। ਰੁਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ 1950 ਦੇ ਰੀਪਰੀਜੈਨਟੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਪੀਪਲਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਠਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ । ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੁਖਚੀ ਅੰਗ : ਫਿਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕੱਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ? ਕੀ ਸਾਰੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਫਿਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੌੜਲੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ? ਇੰਡੀਅਨ ਐਂਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਤੇਤੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਛਪੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਜੱਗ ਜਾਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਸਤਿਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਠਾਰਾਂ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਇਸ ਸਾਲ ਚੋਣਾਂ ਅਗਸਤ ਦਸ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਉਣਤਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲਿਖੇ 12 ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਅਤੇ ਦਸਖਤ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਨੁਕ਼ਰੀ ਤੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ, ਨਵੇਂ ਪੋਰਟਲ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ

● **ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ’ਤੇ**

ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਪੁੱਤ ਖਾ ਲਏ ਸੂਰਮੇਂ

‘ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਮੇਰੇ ਆਰ ?

ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸਤਾਈ ਦੀਮਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਲਗਦੇ ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੱਥੋਂ ਲਿਖਲੂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਤਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਇਆ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਗਿਸ਼ਤਦਾਰ ਉੱਥੇ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਗੋਗੇ ਗਤਾਉਰਾ ਨਈਂ ਬੱਕਦਾ। ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਤਾੜਿਰ ਰਿਸ਼ਟ-ਪੁਸ਼ਟ ਤੇ ਚੋਰੇਨੇ ਹੈਗਾ। ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਡੀ ਸੁਣ ਲਓ ! ਸਾਡਾ ਪੁਲਿਸ ਤੇਤਰ ਉਦੋਂ ਹਰਕਤ ’ਚ ਆਉਣਾ, ਜਦੋਂ ਪੀੜਤ ਬੰਦੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ’ਚੋਂ ਹਾਰਦਾ ਈ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਆ’ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸੈਰ ਕਰਨ ਆਇਆ ਮਾਸਟਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ, ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਭਰਾਵਣ ਉੱਤੇ ਨਿਕਲ ਤੁਰਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤਾਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਿਸਟਮ ਉਹੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੇੜਾ ਨੇ ਪੁੱਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੱਤੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼, ਪ੍ਰਦੇਸ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਬਦਲ ਗਿਆ, ਸਮਝੋ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਵੀ ਕਾਇਆ-ਕਲਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ‘ਇਹੋ ਈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਨਈਂ।’ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਕਿਧਰੋਂ ਨਿਕਲੀ ਹੈ ਤੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਦਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਓਸ ਬੁਬਲੁੱਝੇ ਵਾਂਗ, ਜੋ ਹੁਣੇ ਬਣਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਮੱਤੇ ਆਪ ਈ ਛੁੱਟ ਗਿਆ। ਮਾਸਟਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਬੋਲੇ ਹਨ, ‘ਸਰਕਾਰ ਜੀ, ਆ ਪਰਸਿਦਰ ਸਿੰਘ ਝੋਟ ਦੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਖਬਰ ਆਈ ਭਰੰਗਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕੁੜੀ ਨੇਨਾ ਸ਼ੋਰੀ ਚੋਣੇ ਆ ਗਈ। ਤੈਨੂੰ ਪਤੇ ਕਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀ ਨੂੰ ਈ ਮੋਹਿ

ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਵਿਖੇ 34ਵੀਂ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਕਥਾ ਗੋਸ਼ਟੀ ਸੰਪੰਨ

ਡਲਹੌਜ਼ੀ : ਡਲਹੌਜ਼ੀ ਦੇ ਯੂਥ ਹੋਸਟਲ ਵਿਖੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ‘ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬ’ ਵੱਲੋਂ 34ਵੀਂ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਸਿਮਰਤੀ ਕਥਾ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਤਿੰਨ-ਰੋਜ਼ਾ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਕ੍ਰਾਂਤੀਪਾਲ ਦੇ ਸੰਯੋਜਨ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਇਹ ਗੋਸ਼ਟੀ ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਕਥਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੱਚ ‘ਤੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਿਰਮੌਰ ਕਥਾਕਾਰ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਣਖੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ, ਕਥਾਕਾਰ ਅਤੇ ‘ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਥਾ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜਾਮੀਆ ਮਿਲੀਆ ਇਸਲਾਮੀਆ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਭਾਗ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਅਬਦੁਲ ਕਿਸਮਿਲਾਹ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਉਦਘਾਟਨੀ ਸ਼ੋਭਨ ਵਿੱਚ ਅਣਖੀ ਜੀ ਦੇ ਰਚਨਾ-ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਣਖੀ ਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰਲੇ ਕਥਾਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਿੰਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਵਿਚਾਰ-ਉਤੋਜਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੰਮੂ ਤੋਂ ਆਏ ਕਥਾਕਾਰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਆਪ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਕਰ ਦੀ’, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਕਥਾਕਾਰ ਭੌਲੀ ਤਿਭੂ ਆਯਵਲ ਨੇ ‘ਸ਼ਿਕਾਰੇ ਕਾ ਸੋਨਾਟਾ’ ਅਤੇ ਡੋਗਰੀ

‘ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਖ਼ਾਨ’ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਭੀਖੀ-ਖਾਲਸਾ ਤ੍ਰੈ-ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਰਤੌਆ ਵਿਖੇ ਕਵਿੱਤਰੀ ਹਰਬੋਸ ਕੌਰ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਖ਼ਾਨ’ ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਸੁਮਿਤਰਾ ਸਾਂਗਵਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਡਾ. ਸਾਂਗਵਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਹਿਥਿਕ ਸੰਵਾਦ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਡਾ. ਬੀਰਬਲ ਸਿੰਘ, ਮੁਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੌਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਸੋਮਾ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੌਰਾਨ ‘ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਖ਼ਾਨ’ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਹਿਤਕ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖਾਂ ’ਤੇ ਖੋਜ-ਆਧਾਰਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਪ੍ਰਿਥਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ‘ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਖ਼ਾਨ’ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਚੇਤਨਾ’ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਆਪਣਾ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼

ਕਰਦਿਆਂ ਕਵਿੱਤਰੀ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।ਪ੍ਰੋ. ਸੋਮਾ ਸਿੰਘ, ‘ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਖ਼ਾਨ’ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਹੁੰਚਾਂ’ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ, ਹੋਂਦ, ਸੰਘਰਸ਼, ਮਾਨਵੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ’ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਕਿਰਨਾ, ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ‘ਮੁਸਾਫ਼ਿਰ ਖ਼ਾਨ’ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਂ’ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਂ’ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ।ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ, ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ, ਮਾਨਵੀ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ’ਤੇ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਾਦਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਬੀਰਬਲ ਸਿੰਘ, ਮੁਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਜਸਵਿੰਦਰ ਰੱਤੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਿਰ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਮੋਗਾ-ਇੰਗਲੈਂਡ ਰਹਿੰਦੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਰੱਤੀਆਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਥਾ ਪੁਸਤਕ ‘ਲੱਕੜ ਦੇ ਸਿਰ’ ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਨਾਵਲਕਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ, ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਬਰਾੜ, ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ

ਜਟਵਾ, ਨਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖਾ, ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੋਸਾਂਝ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾਕਟਰ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਰੋੜੇ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਖੱਖਰ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਕਥਾਕਾਰ ਰਾਜ ਰਾਹੀ ਨੇ ‘ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦਾ ਦਰਦ’ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ। ਤੀਜੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਕਥਾਕਾਰ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਗੰਦਾਰਾ ਨੇ ‘ਕਟੂਵਾ’, ਕਾਫ਼ਿਰ ਉਰਫ਼...’, ਨੱਜਵਾਹ ਉਰਦੂ ਕਥਾਕਾਰ ਅਬਦੁਰ ਰਹਿਮਾਨ ਸਫ਼ੀ ਨੇ ‘ਰੱਜੇ’ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਥਾਕਾਰ ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ ਨੇ ‘ਪਿੰਜਰਾ’ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ। ਚੌਥੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿਨੇਸ਼ ਕਰਨਾਟਕ ਨੇ ‘ਕੁਮਾਉਂ ਟ੍ਰੈਵਲਜ਼’ (ਹਿੰਦੀ), ਕਮਲ ਰਾਂਚੀ ਨੇ ‘ਬੀਮਾਰ ਦੇਸ਼ ਉਰਫ਼ ਫੋਕਾਨਾ, ਫਸਾਨਾ ਅੱਰ ਬੁਲਸ਼ਿਟ’ (ਹਿੰਦੀ), ਜਗਦੀਪ ਦੂਬੇ ਨੇ ‘ਬਾਬਰ, ਸ਼ਵਣਾ, ਫੰਦੀ ਅੱਰ ਵਹ’ (ਡੋਗਰੀ) ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਬੁਲੇਟ ਨੇ ‘ਲਹੂ-ਲਹਾਹਾ’ (ਪੰਜਾਬੀ) ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪਾਠ ਕੀਤਾ।

ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਸ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵੀ ਗਿਸ਼ਤੋਂ, ਵਿਸਥਾਪਨ, ਪਰਵਾਸ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਯਥਾਰਥ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰੇ। ਹਰੇਕ ਪਾਠ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਸ਼ਿਲਪ ਅਤੇ ਕਥਾ-ਵਸਤੂ ’ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਜਾਮੀਆ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਡਾ. ਮੁਕੇਸ਼ ਮਿਰਿਠਾ, ਕਥਾਕਾਰ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਅਸਵਲ, ਡਾ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੱਸਲ, ਹਰੀਸ਼ ਬਰਨਾਲਾ, ਦੀਪ ਜਗਦੀਪ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਪ੍ਰੋ. ਨੀਲਾਭ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਵਾਮੀ, ਵਿਜੇਂਦਰ ਵਿੰਟਾ, ਡਾ. ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੱਤ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਅਬਦੁਲ ਬਿਸਮਿਲਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਬੋਧਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਆਯੋਜਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਜਿਉਂਦਾ-ਜਾਗਦਾ ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਯੋਜਕ ਪ੍ਰੋ. ਕ੍ਰਾਂਤੀਪਾਲ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ‘ਜੱਜ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ’ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਜਲੰਧਰ- ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਰਜਿ.) ਦੀਆਂ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰਾਤ, ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਹਰਿਆਣਾ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ-ਹਰਮੀਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਭਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸ਼ਾਹੂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਹਰਮੀਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਅਮਨ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸ਼ਬਦੀਸ਼, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੋਲੀ, ਪਾਲ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ,

ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਵਕੀਲ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਤਰਲੋਚਨ ਝਾਂਡੇ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਗਿੱਪੀ ਚੰਟਾ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਸਵਰਾਜਬੀਰ, ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ, ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਪਾਲ ਕੌਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ, ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਖੇੜਾ, ਡਾ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿਰਸਾ, ਡਾ.

ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ, ਮੱਖਣ ਮਾਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ, ਖ਼ਾਲਿਦ ਹੁਸੈਨ, ਅਤਰਜੀਤ, ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ, ਬਲਬੀਰ ਪਰਵਾਨਾ, ਜਿੰਦਰ, ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ, ਡਾ. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਵਨੀਤਾ, ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ, ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਫਿਲੌਰੀਆਂ, ਡਾ. ਰਾਮ ਮੁਰਤੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਡਾ. ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ, ਨਵਤੇਜ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ, ਗੁਰਮੀਤ, ਡਾ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੱਜ-ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਥੀਏਟਰ ਫੈਸਟੀਵਲ

ਬਠਿੰਡਾ-ਇਥੇ ਥੀਏਟਰ ਗਰੁੱਪ ਨਾਟਿਅਮ ਦਾ 15ਵਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਥੀਏਟਰ ਫੈਸਟੀਵਲ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਅਤੇ ਅਮਿੱਟ ਪੈੜਾਂ ਛੱਡਦਾ ਹੋਇਆ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸੰਪੰਨ ਹੋ ਗਿਆ। 26 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 10 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਇਸ 15 ਰੋਜ਼ਾ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਗਾਤਾਰ 15 ਦਿਨ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਖਰਾਖਚ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ 850 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਬਲਦੇਵ ਗਾਰਗੀ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀ ਨਾਟਕ ਦੇਖਣੇ ਪਏ ਹਨ।ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਥੀਏਟਰ ਫੈਸਟੀਵਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਰੀਬ ਦਸ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੋਰਬ ਵਾਲ, ਜੈਪੁਰ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ‘ਐਂਗਰੀਮੈਨ’, ਥੀਏਟਰ ਫਾਰ ਥਿਏਟਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ‘ਸਲਵਾਨ’, ਸਮਵਕਾਰ, ਵਾਰਾਨਸੀ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਗਗਨ ਦਮਾਮ ਬਾਜਿੰਓ’, ਏਕਵਿੰਦਾ, ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਖਿਡਰੀ’, ਸੈਂਟਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਬਾਬੇ ਯਸੀਤੇ ਦੀ ਨਾਟਕ ਮੰਡਲੀ’ ਅਤੇ ‘ਦਾ ਗਰੇਟ ਰਾਜਾ ਮਾਸਟਰ ਡਰਾਮਾ ਕੰਪਨੀ’, ਰੰਗ ਮਾਸਟਰ ਗਰੁੱਪ, ਜੈਪੁਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਮਹਾਰਬੀ’, ਚੇਤਨਾ ਰੰਗ ਸਮੂਹ, ਭੋਪਾਲ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਬੇਟਰ ਫਾਓ’, ਨਿਊ ਯੋਰਕ ਗਰੁੱਪ, ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਛੱਡੋ ਕਲ ਕੀ ਬਾਤੋਂ’, ਨਟਰੰਗ ਗਰੁੱਪ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਆਪ ਹਮਾਰੇ ਹੋ ਕੰਨ’, ਟਰਾਇਲਿੰਜੀ ਥਿਏਟਰ, ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਏ ਫੇਅਰ ਅਏਅਰ’,

ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਫੈਕਚੁਅਲ ਥੀਏਟਰ ਆਰਟਸ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਦਾਲੀਆ’, ਅਭਿਨੰ ਰੰਗ ਮੰਚ, ਹਿਸਾਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਹਨੂਮਾਨ ਇਨਸਾਈਡ ਮੀ’, ਪ੍ਰਤੀਕ ਆਰਟਸ ਥੀਏਟਰ, ਮੁੰਬਈ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਮਸਾਜ’ ਅਤੇ ਨਾਟਿਅਮ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ‘ਡੈਂਡਰ ਗਲ

ਫਰੈਂਡ’ ਨਾਟਕ ਦਾ ਮੰਚਨ ਕੀਤਾ। ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਨਾਟਿਅਮ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਟੀਵਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਥੀਏਟਰ ਫੈਸਟੀਵਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ 15 ਰੋਜ਼ਾ ਫੈਸਟੀਵਲ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਨਾਟਿਅਮ ਦੇ ਇਸ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਵਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੇ ਆਯੋਜਕਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ‘ਤੇ ਚਿੰਨਾਂ ਕਿਸੇ ਝਿਜਕ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ। ਰੱਜ ਗਾਰਡਨ ਸਥਿਤ ਓਪਨ ਏਅਰ ਥੀਏਟਰ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਟਿਅਮ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਥੇ ਆਧੁਨਿਕ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ

ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੁਣ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਭਾਰਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਅਦਾਕਾਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਬੇਦੀ ਵੀ ਇਸ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸਿਫ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਨਾਟਕ ਦਾ ਸ਼ੋਅ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਪਰ ਉੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੇਖਣਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਮਿਲਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਨਾਟਿਅਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੀਰਤੀ ਕਿਰਪਾਲ ਦਾ ਕਿਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾਟਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ

ਥੀਏਟਰ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ 15 ਦਿਨ ਜਿਸ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸ਼ਕ ਨਾਟਕ ਦੇਖਣ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੀਰਤੀ ਕਿਰਪਾਲ, ਮੁੱਖ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਡਾ. ਕਮਿਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੱਜ-ਦੇਂਦੋਜ਼ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਧਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਟੀਵਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੁਰਨੂਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਵਧਾਈ ਦੀ ਹੰਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਟੀਵਲ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ, ਕਲਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੱਤਵੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ

ਬਰੋਪਠਨ : ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਜਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਸੱਤਵੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਸ਼ਾ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਾ ਅਕਸ’ ਅਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕਵੀ, ਲੇਖਕ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਚਿੰਤਕ, ਅਲੰਕਾਰ, ਗਾਇਕ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਆਰੰਭ ਪਾਰਟੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਸੋਨੀਆ ਸਿੱਧੂ, ਅਮਨ ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਮੇਅਰ ਪਟਰਿਕ ਬਰਾਉਨ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਬੂਰੀਆ ਨੇ ‘ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ’ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਡਾ. ਕਬੂਰੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਆਤਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ, ਡਾ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਕੇਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ, ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀਰਲਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਦਿਓਲ, ਡਾ. ਰਿਆਜ਼ ਬਾਬਰ, ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਲੱਧੜ, ਡਾ. ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ, ਰੰਗਮਾਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਗੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ, ਰੂਬੀ ਸਹੇਤਾ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ, ਿਥਾਵਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੁਖਨੰਨ, ਗੁਜ਼ੀਦ ਨਦੀਮ, ਪ੍ਰੋ. ਅਤੇ ਸਿੰਘ, ਦਿਸ਼ਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਣਜਾਣਾ, ਮੇਹਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ੱਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ, ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਕਾਨਫਰੰਸ

ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਦੇ-ਦੇ ਨਾਟਕ ਖੇਡੇ ਗਏ। ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬਾਬਾ ਨਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਕਬੱਤੀ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾੜਾ ਸਹੇਤਾ, ਸਾਂਝਾ ਡੇਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਚੰਪਰੀ ਹਿਮਾਯੂੰ ਭੱਟ, ਚੰਪਰੀ ਅਦੀਲ ਚਿੱਧੀ, ਚੰਪਰੀ ਸਾਬਰਟ ਅਲੀ ਤਾਲਿਕ, ਚੰਪਰੀ ਹੋਦਰ, ਸੁਲਤਾਨ, ਚੰਪਰੀ ਅੱਲਪਾਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਮਾਹਿਰ, ਚੰਪਰੀ ਨੇਮਤ ਅਹਿਮਦ, ਚੰਪਰੀ ਰਾਣਾ ਮੁਮਤਾਜ਼, ਚੰਪਰੀ ਸ਼ਾਹਿਦ ਪਰਵੇਜ਼ ਭੱਟੀ ਤੇ ਚੰਪਰੀ ਅਨਵਰ ਭੱਟੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਤਸ਼ਰੀਫ਼ ਲਿਆਏ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੁਸ਼ਤਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਤਕ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਗਜ਼ਲਾਂ, ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਅਤੇ ਗਾਹ, ਬੋਲੀਆਂ, ਪੁਸ਼ਤਕ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਤੇ ਹਾਪ ਕਿਨਸਨ ਦਾ ਕਤਲ ਸਿਮਰਤੀ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਲੇਖਕ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ ਗਿਲਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੌਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਰਸ਼ਨਦੀਪ ਅਰੋੜਾ, ਤਾਰਿਹਾ ਸਰਾਂ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋ, ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਦਿਓਲ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਹੇਤਾ, ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ ਅਤੇ ਮੀਤਾ ਖੰਨਾ ਨੇ ਬਾਧੂਬੀ ਨਿਭਾਈ।

ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ’ਚੋਂ

ਐੱਲ ਗਰਗ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ

11 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ‘ਐਤਵਾਰਤਾ’ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤੇ ਚਿੰਤਕ ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਵਿਅੰਗਕਾਰ ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾਤਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਤੇ ਚੰਗੇ ਵਿਅੰਗ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਦਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਰਿਵਾਇਤ ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ ਨੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ।ਲੇਖਕ ਕੜਿਆਲਵੀ ਨੇ ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ’ਤੇ ਗਹਿਰੀ ਝਾਤ ਪੁਆਈ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ ਦੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ।ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਨ। ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਘਰ-ਘਰ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ

ਆਉਂਦੇ ਐਤਵਾਰਤਾ ’ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਟਰਾਂਸਜੈਂਡਰ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵਿਕਾਸ : ਰਿਸ਼ੀ ਗੁਲਾਟੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰਲ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ‘ਸਾਂਝੀ’ : ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ‘ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲਹਿਰ’ : ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੰਗਾਣੀਵਾਲ (ਫੋਕਸ) ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਬਲਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ

ਸਮਕਾਲ

---- ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ----

ਸਿਰਜਣਾ : ਚਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਸਿਰਜਣਾ-222 (ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ, 2026) ਐਂਕ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਚਾ ਸਹਿਜ ਤੌਰ, ਆਪਣੀ ਮੜਕ ਤੇ ਮਿਆਰ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਕਵੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਤੁਰਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰਚੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਲ ਪਰਚੇ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਲਿਖਤਾਂ ਛਾਪਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ‘ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ...’ ਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ, ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹਲਚਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਸ਼ਾਸੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਰੋਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਇਰ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਂਕੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਇਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੱਥਲੇ ਐਂਕ ਵਿੱਚ ਕੌਂਕੇ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬੁਲਦੇਵੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਕੀਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਅੱਧੋ-ਅੱਧ’ ਛਪੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਕਹਾਣੀ ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਤਨ-ਨੀਂ’ ਛਪੀ ਹੈ। ਜੋ ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਪੈਨਵਾਦ ਨਾ ਕਰੋ’ ਨਾਟਕੀ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਹਰਮਨ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਤੇ ਕਰਮਜੀਤ ਦੇ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਾਲ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਕਹਾਣੀ ਐੱਚ. ਐੱਸ. ਡਿੱਪਲ ਦੀ ‘ਚੋਨ ਦੁਆਲੇ...’ ਛਪੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਮਾਨਵੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ ਨਾਲ ਉਭਾਰਦੀ ਹੈ। ਜਸਵੰਤ ਰਾਏ ਦੀ ‘ਕਣਕ ਦੇ ਵੱਢੀ’ ਗੁੱਲਿਆ ਬਚਪਨ’ ਲਿਖਤ ਮਾਨਵੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ ਦਾ ‘ਰਸਜਾਨ ਤੇ ਰੋਜੇ’, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ ‘ਮਨ ਦੀਆਂ ਵਾਗਾਂ ਕਸਦਿਆਂ’, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ ਦਾ ‘ਮੈਂ ਨਾਵਲ ਕਿਵੇਂ ਲਿਖਦਾ ਹਾਂ’, ਰਾਜਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਗੁਪਤੀਪਾਲ ਦਾ ‘ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ’ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਲਿਖਤਾਂ ਹੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਯੁੱਪਵੀਰ, ਅੰਬਰ ਕਦੇ ਖਾਲੀ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ, ਚਿਰਾਗ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸ਼ਤਾਂ, ਕਬਰਾਂ ਵਿਚ ਉੱਗੇ ਫੁੱਲ, ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਬੇਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਗੀਵਿਊ ਛਪੇ ਹਨ।

ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਇਸ ਐਂਕ ਦਾ ਮੁੱਲ : 50 ਰੁਪਏ ਤੇ ਪੇਂਨੇ : 96 ਹਨ। ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਾਦਕ: ਸਿਰਜਣਾ 1728, ਸੈਕਟਰ 43-ਬੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ-160043, ਫੋਨ-91-172-2601693 ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਲਈ: e.mail-sirjanasahitak@gmail.com, ‘ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ: ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹਨ।

ਕਹਾਣੀ ਧਾਰਾ : ਸਮਕਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਂਕ

ਕਹਾਣੀ ਧਾਰਾ ਦਾ 83 ਨੰਬਰ ਐਂਕ ਅਕਤ

ਐ ਮੁਲਕ...

(ਕਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਮਿਹਣਾ)

ਐ ਮੁਲਕ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਪਰ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ
ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ?
ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਮੈਨੂੰ
ਅਣਚਾਹਿਆ ਬਸ਼ਿਦਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈਂ
ਮਿੱਠੀ ਤੇ ਕਾਲ਼ੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਵਾਰਸ ਮੇਨ
ਛੋਟਾ, ਛੋਟਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੈ ਤੇਰੀ
ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਭਿਆਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇਰਾ
ਕਿ ਬੰਦਾ ਮਾਰਨ ਨਾਲ਼
ਉਸ ਨੂੰ
ਅੰਦਰੋਂ ਛੋਟਾ ਕਰਕੇ
ਮਾਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ
ਕਤਲ ਵੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕਾਤਲ ਸਾਬਤ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣਾ
ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਸ਼ਾਮਲ

ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀ ਪਤਾ
ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਾਸੀ ਹਾਂ
ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਈ
ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ
ਵਪਾਰ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ
ਰਾਜ-ਸੱਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਤਖ਼ਤ
ਮੈਂ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ
ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੀਤੇ ਹਨ ਸੀਰਸੇ
ਨਾ ਘੰਗਰੂਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਕੀਤਾ ਬੇਇੱਜ਼ਤ
ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਦੀਵੇ ਨੂੰ
ਫ਼ੂਕ ਮਾਰ ਬੁਝਾਇਆ ਹੈ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਚੰਘੀ ਕਿਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ
ਪਸੀਨੇ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਮੇਨ
ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਧਰਿਆ ਹੈ ਕੰਨ
ਫਰਜ਼ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਚੱਲਿਆ ਹੈ ਦੇਹ ਵਿਚ ਖੂਨ
ਲਾਲ਼ੀ ਵੀ ਆਈ ਹੈ ਫ਼ਰਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ

ਪਰ ਤੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਸਕੇ ਪ੍ਰੰਤ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਉਹ ਲਾਲਚੀ ਹਨ
ਸਭ ਕਾਸੇ ’ਤੇ
ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ
ਮੇਰੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਹਨ, ਕੁੱਟਦੇ ਹਨ
ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਲਹੂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ
ਡਾਂਗ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁਣਾ ਇਹ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਉਹ ਵਸਤੂ ਜਿਹੜੀ ਹਰ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਪੈਣੀ ਹੈ

ਤੇਰੇ ਲਾਡਲਿਆਂ ਨੇ
ਅਜਿਹੇ ਲਾਡਲੇ ਰੱਖ ਲਏ ਹਨ
ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ
ਹੱਕ ਤੇ ਟੁੱਕ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ
ਸੋਟੀ ਤੇ ਸੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ
ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਉਜਾੜਨ ਲਈ
ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ
ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਹਥਿਆਰ

ਐ, ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ
ਤੇਰਾ ਹਰ ਸਾਉ ਨਾਗਰਿਕ
ਸਹਿਮ ਵਿਚ ਹੈ
ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਜੇ ਅੱਲਾਦ ਸਹਿਮ ਖ਼ੌਫ਼ ਵਿਚ ਹੈ
ਤਾਂ ਮਾਪੇ ਡੁਮਾਪੇ ਅਮਾਪੇ ਹੁੰਦੇ
ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ
ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬੰਸਰੀ ਖੋਹਣਾ ਹੈ
ਤੇਰੇ ਲਾਡਲਿਆਂ ਦੀ ਬੇਫ਼ਰਜ਼ੀ, ਬਦਫ਼ਰਜ਼ੀ ਨੇ
ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਾਰ ਚੋਹਣਾ ਹੈ
ਜੀਣਾ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ
ਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਐ, ਮੁਲਕ
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ
ਪਰ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ...

ਪੀਆਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੀਆਂ

ਇਹ ਧਰਤੀ ਪੀਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ
ਕੁਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਹੈ
ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿਚ ਲਹੂ ਨਹੀਂ
ਪਸ ਪਸਰੀ ਹੈ
ਪੁਰਸ਼ਵਾਦ ਚਿਪਕਿਆ ਪਿਆ ਹੈ
ਸਿਰ ਤਾਂ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ
ਤੇ ਪੈਰ ਪਸਰੇ ਪਏ ਨੇ
ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੱਕ

ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਰੱਤ ਪੀਦਾ ਹੈ
ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ
ਸੁਪਨੇ ਨਿਗਲਦਾ ਹੈ
ਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ
ਪਾਰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੱਚਦਾ ਹੈ ਅੱਖਾਂ
ਜੇ ਸਲਾਮਤ ਰਹਿਣ ਅੱਖਾਂ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ/ਇਤਿਆਦ

ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ
ਕਿ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਹਵਾ ਵੀ
ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਪਾਹਜ

ਜਿਸਮ ’ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਜ਼ਹਿਨ ਵਿਚ ਫ਼ੈਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਡਰ, ਭੈਅ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਬੇਚੈਨੀ
ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਪੈਰਾਂ ’ਤੇ
ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ
ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦੀ ਜ਼ੋਜ਼ੀਰ
ਦਿਖਦੀ, ਅਣਦਿਖਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ
ਹਵਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਸ਼ੀਦ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਹਾਸਿਆਂ ਦੇ ਕਣ
ਦੇਹ ਵਿਚ ਚੀਸ ਪੈਂਦੀ
ਟੀਸ ਪੈਂਦੀ
ਮਿੱਟੀ ਬੇਬੇਸ ਹੁੰਦੀ
ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਤਾਜਾਂ ਤਖ਼ਤਾਂ ’ਤੇ
ਬੁੱਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ
ਨਿਰਲੱਜ ਹਨੇਰੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ’ਤੇ
ਬੱਪੜ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ

ਪੀਆਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੀਆਂ
ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਬਣਨਗੀਆਂ
ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵ
ਕਦੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸਮਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ
ਕਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲ ਆਵੇਗਾ
ਕਦੋਂ ਮਰਨਗੇ ਪਿੱਛਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜਨ ਵਾਲੇ
ਤੁਹਾਡੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਨੈਣ
ਕਦੋਂ ਮੁਕਰੀ ਇਹ ਕਕਰੀਲੀ, ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਰਾਤ
ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਦੋਂ ਪੈਣਗੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਛੱਲੇ
ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਦੋਂ ਪੈਣਗੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਛੱਲੇ...

ਤੇਰੇ ਕਰਕੇ

ਵਕਤ ਨੇ ਛੱਜ ’ਚ ਪਾ
ਬੜਾ ਕੁਝ ਛੰਡਿਆ
ਆਂਦਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ
ਤੇ ਮੋਹ ਦੇ ਸੁਪਨੇ
ਦੂਰ-ਦੂਰ ਹਰੇ
ਮਨ ਨੇ ਬਬੇਰੀ ਟਕੋਰ ਕੀਤੀ
ਕਦੇ ਰੱਬ, ਕਦੇ ਕਰਮ, ਕਦੇ ਪੁਲਬਧ
ਕਦੇ ਕਿਰਿਆ, ਪ੍ਰਤਿਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਰਕ
ਪਰ ਜੁੜਿਆ ਨਾ ਕੋਈ
ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਨਵੀਂ ਪਗਡੰਡੀ
ਜਲੂਣ ਝੱਲਣਾ ਕਰਮ ਬਣਿਆ

ਫਿਰ ਤੇਰੀ ਆਮਦ ਹੋਈ
ਆਮਦ ਵਿਚ ਆਦਮ ਦੇ ਗੁਣ ਜਾਣੇ
ਜਾਣਿਆ ਜੇ ਰੋਟੀ ਰਾਗ ਹੈ
ਤਾਂ ਮੁਹੱਬਤ ਭਾਗ ਹੈ
ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸੰਗਮ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਸਰਗਮ ਛੇੜਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਨਾਲ
ਫੇਫੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਮੈਂ
ਤੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ
ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ
ਅੱਖਾਂ ਨਿਰਮਲ ਹੋਈਆਂ
ਜੀਭ ਨੇ ਜਾਪ ਕੀਤਾ
ਚਮੜੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਬਦਲੀ
ਹੱਥ ਕਾਹਲੋਂ ਪਏ
ਤੇਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ
ਪੈਰਾਂ ਨੇ ਨਾਚ ਲਈ
ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਸਾਈ ਫੜੀ

ਖਿੰਡੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ
ਖਿੰਡੇ-ਪੁੰਡੇ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿੱਚ
ਦੀਨ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤੇਜ਼
ਜੋੜ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਦੂਰ
ਜਿੱਥੇ ਤੇਰੀ ਪੇੜ ਨੇ ਵੀ
ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਹੁੜਕਿਆ ਸੀ
ਤੇਨੂੰ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਸੀ
ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਦਾ ਖੋਸ
ਓਹ ਵਗਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ

ਉਹ ਥਾਂ ਹੁਣ
ਆਸ ਬੱਤੀਆਂ ਦੇਂਦਾ ਦਾ ਹਾਸਾ ਹੌਸਦੀ ਹੈ
ਕਿ ਇਸ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਣਗੇ
ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ
ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਦੁੱਖ
ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿਸੇ ਨੇ
ਜਦੋਂ ਗਰੀਬ ਤੇ ਆਸ਼ਕ ਰਲ ਕੇ ਹੌਸਦੇ
ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪੋਪੜੀ ਦੀ ਜੂਨ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ
ਇਸ ਵਿਚ ਹਵਾ ਨੂੰ ਘੁੰਗੂਰ ਲਗਦੇ
ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਰਲਤਾ ਨੂੰ ਬੂਰ ਆਉਂਦਾ
ਦੇਖ ਤੇਰੀ ਆਮਦ ਨੇ
ਕਿੰਨਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਮੈਂ
ਮੈਂ ਬਦਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਬਦਲਿਆ

ਹੁਣ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਛੰਡਦਾ
ਮੋਹ ਕੋਲ ਆ-ਆ ਬੈਠੀ ਜਾਂਦੇ
ਫ਼ਰਨੇ
ਫ਼ਰਨੇ ਜਿਹੜੇ ਬਿਨਾਂ ਖੰਮ੍ਹੀ ਤੋਂ
ਹੌਸਲੇ ਦੀ ਛੱਤ ਪਾਉਂਦੇ
ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਹੈ ਤੇਰੀ ਆਮਦ...

ਉਦਾਸ ਹੈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ

ਉਦਾਸ ਹੈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ
ਜਾਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ
ਜਾਣ ਕੇ ਸਾਨੂੰ
ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇਖਿਆ ਸੀ
ਸਾਡਾ ਵਜੂਦ ਨਾ ਜਾਣਿਆ ਸੀ
ਕਿ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ

ਸਾਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ’ਤੇ
ਪਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ
ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ
ਇੱਥੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀ ਅੱਲਾਦ ਦਾ ਰਾਜ ਹੋਣਾ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ
ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੇ ਧੁੰਦੋਂ ਵਾਂਗ ਉਡ ਕੇ
ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਮੱਚਣਾ ਹੈ
ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ
ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਸਤਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
ਮੈਨੂੰ ਪੁਜਣ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ ਲੋਕ
ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਪਤਾ ਸੀ
ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ
ਜਿਹੜੇ ਰੰਗ ਵਾਰ ਚੜੀਆਂ ਨੂੰ
ਬਾਜ਼ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ
ਕੋਲੋ ਚੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਸਾਬਤ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਦਾਤੇ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਦਾਸ
ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੈ
ਅਸੀਂ ਚੁੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਿਤਾਬ
ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸੱਚ
ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਲਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਪੰਨਾ
ਪੁਰਿਆ ਨਹੀਂ ਰਾਜਾਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਟੋਆ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਬੰਦੇ ਦਾ ਸ਼ਮਲਾ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ
ਉਦਾਸ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੈ ਕਿ
ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ
ਉਸ ਦਾ ਅਛੂਤ ਦਾ ਸਵਾਲ
ਅਸੀਂ ਸੋਚੀ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸੱਚ
ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੱਟੀ ਨਹੀਂ
ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਪੋਪੜੀ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਥੇਲੀ ’ਤੇ ਨਹੀਂ ਧਰਿਆ
ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅੰਨ ਦਾਣਾ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਦਾਸ ਹੈ ਕਿ
ਲੋਕ ਖੜਕਾ ਕਰਨ ਤੇ ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਜਾਣ ਸਕੇ
ਫਾਂਸੀ ਲਟਕਣ ਕੀ ਹੁੰਦਾ
ਫਾਂਸੀ ਕਾਹਦੇ ਲਈ ਲੱਗਣਾ ਹੁੰਦਾ
ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ
ਫਾਂਸੀ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਸੰਘੋ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਦਾਸ ਹੈ
ਉਦੋਂ ਤੱਕ
ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਉਦਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿਰਾਂ ’ਚ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ ਸੱਚ ਦਾ ਆਸਣ
ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਪਗਡੰਡੀ
ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ
ਮੱਲਮਾਂ ਦਾ ਵਸਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਨਗਰ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤੇੜਨੀ ਹੈ ਉਦਾਸੀ
ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਜਣਾ ਨਹੀਂ
ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ
ਜਾਨਣਾ ਹੈ
ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ
ਜਾਨਣਾ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ : ੮8725-11179

ਸਫ਼ਾ 2 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਦਫ਼ਤਰੀ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਹੋਣਾ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ (Minutes of Meeting) ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਵਾਏ ਬਗੈਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ, ਫਾਰਮ ਛੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਵੋਟਰ ਰੋਲ ਡਾਟਾਬੇਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ-ਵੰਡ, ਕੰਮ ਰੋਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂਅ ’ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਕੋਲ ਪਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ, ਕੀਲਡ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਈ ਸੀ ਆਈ : ਨੈੱਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਹੋਣ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਸਨ।ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਵਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੋਧ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੋ ਪੱਤਰ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਲਾ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਬੰਧੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ।ਦੋਵਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਲਿਪਾ-ਪੋਚੀ ਕਰਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੱਤਭੇਦ ਕੁਦਰਤੀ ਹਨ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਵਿਚਲੀ ਇਬਾਰਤ ਨੂੰ ਨਿਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੱਬੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ‘ਤਿਨਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰੈੱਸ

ਨੋਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਦਿਆਂ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਿਸਲ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ (Minutes of Meeting) ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਬਿਨਾਂ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ? ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਘਾਟ (Procedure Lapse) ਕਹਿ ਕੇ ਨਹੀਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕਰੌੜਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਧੋਹ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ੁਰਮ ਵੀ। ਕੀ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨਹੀਂ ਅਪਨਾਈ ਗਈ ਸੀ ? ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਫਾਰਮ ਛੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੀ ਵਾਸਤ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ ? ਚੰਗੇ ਫੜੇ ਜਾਣ ਤੇ ਚੰਗੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਦਾ ਜ਼ੁਰਮ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੁਫ਼ਰ ਤੌਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ ਛੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ

ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਪਰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੁਲਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ? ਇੱਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਵੀ ਕਾਬਲੇਗ਼ੋਰ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇੱਕ ਖ਼ੁਦ-ਮੁਖ਼ਤਿਆਰ ਸੇਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ ਖ਼ੁਦ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ’ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਉਂਗਲ ਉਠਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਭਾਜਪਾ ਅੱਗੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੇਓਈ ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਤਿੰਨ ਭਾਜਪਾ ਕਰੋ, ਪਰ ਨਿਪੁੰਸਕ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਫ਼ਾਈਆਂ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ’ਤੇਰੀ ਮੋਰੀ ਇੱਕ ਜਿੱਦੜੀ’ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ? ਬਤੌਰ ਨਾਗਰਿਕ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਸ਼ਿਸਟ ਸੱਤਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਕਰੇ, ਪਰ ਨਿਪੁੰਸਕ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਪੁੰਸਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲਈ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ-9872੮-44163

ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਤੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੰਚ ਤੱਕ...

ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਬਰਖ਼ਾਸਤਗੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ 7 ਮਾਰਚ 2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਸਥਾਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਰਾਰਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਬਰਖ਼ਾਸਤਗੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਾਇਮ ਰਹੀ।

2025 ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਬਰਖ਼ਾਸਤਗੀ, ਛੋਟੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਵਾਲੇ ਕਰਾਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪੰਜ ਜਨਮਤ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਰਾਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਸਤ ਆਵੇ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣੇ। ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਹਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਈ ਸੀ ਜੀ ਐੱਲ ਦਾ ਅਰਥ

ਕੀ ਹੈ?
ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਟਾਲੀਅਨ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਮਝ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਝਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਕੂਲ, ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ ਖੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਸਹਾਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਥਾਸਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪੁਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ

ਦਿਨ-ਰਾਤ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ’ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਅਸਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਉਸ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ’ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ-ਅੱਜ ਦੀ ਇਟਲੀ ਦੀ ਲੋੜ, ਪਰ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਇੰਨੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

ਇਟਲੀ ਅੱਜ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਬੁਝਾਪੇ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਸੀ ਉਮਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਲ਼ੂਸੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ-ਜੇ ਇਟਲੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਇਟਲੀ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ?

ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਅੱਜ ਵੀ ਇਟਲੀ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀ ਜੀ ਐੱਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਸੀ ਜੀ ਐੱਲ ਦੇ 120 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 1906 ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਦਾ

ਹਾਸ਼ੀਆਗਤ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਤਸਲੀਮ ਹੋਵੇ !

ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭੌਤਿਕ ਸੰਪਤੀ ਉੱਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਕਸਰ ਜਨਤਕ ਮਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸਾਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਜਾਂ ਕਿਸਮਤਵਾਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਕੀਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਖੋਰ-ਝੁਆਰ ਭੀੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਵੱਲ ਰੁਚਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਲਿਆਂ ਦੇ ਚੱਲੇ ਬਣਨ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਹੈ ਨਿੱਬੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਮੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਸੱਤਾ ਜਾਤੀਗਤ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਹੇਠ ਜਨਮ, ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਦਰਜੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ ਪਾੜਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਮਾਨਵੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਥਿਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਸੱਤਾਵਾਦੀ ਸਾਹਿਤ ਧਨਵਾਨਾਂ ਦਾ ਗੁਣਗਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਰੁਮਾਂਤਿਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਰਤੀ-ਵਰਗ, ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ, ਨਪੀੜੇ ਜਾ ਰਹੇ, ਅਧਿਕਾਰ-ਵਿਰੁਧੇ ਅਤੇ ਸਾਧਨਹੀਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸਾਹਿਤ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰੂਪ-ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਵਲ ਜਾਂ ਨਾਟਕ ਹੋਵੇ, ਹੀ ਅਸਲ ਸਾਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸਮਝ ‘ਕਲਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ’ ਨੂੰ ਪੂਰਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਰਚੇਤਾ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਦਿਖਾਉਣਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ‘ਕਲਾ ਕਲਾ ਲਈ’ ਦਾ ਧੂੜੂ ਬਣ ਕੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸੁਆਦਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਚਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਰਚਨਾਕਾਰ ਸੱਚੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅੱਯਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਵੈ ਕਲਪਿਤ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਸੰਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਦੀਆਂ ਦਾਸਤਾਨਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਹਿਤ ਹੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਲ ਨੁੜ ਕੇ ਦਲਿਤ ਸਾਹਿਤ ਆਖ ਦੇਣਾ, ਹਾਸ਼ੀਆਗੁਸਤ ਸਮਾਜ ਵਾਂਗ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਸ਼ੀਆਗੁਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਲ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਮਕਸਦ ਤਹਿਤ ਹਾਸ਼ੀਆਗੁਸਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਂਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਚਾਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੇਖਕਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਅਖੌਤੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੰਗ ਬਣ ਜਾਣਾ ਨਾਸਮਝੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅਜੋਕੇ ਦੁੱਣਾਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਏਕਲਵਿਆ ਦੇ ਗਲ ਪਟਾ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਘਤਿੱਤ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਰਜਨਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਨ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਣ।

ਵਿਅੰਗ ਲੇਖਕ ਕੇ ਐੱਲ. ਗਰਗ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਲੇਖਕ, ਲੇਖਕ ਪਿੱਛੋਂ ਨੇ, ਜੱਟ, ਝ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ (ਮਨਪ੍ਰਚਾਰ) ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਰਾਸਲੀਲ੍ਹਾ, ਜਲਸੇ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ, ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਤੇ ਨਕਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਕਲੀਏ (ਨਕਾਲ) ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨਕਲਾਬੀ ਨਾਟਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਰਾਮੇ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਡਰਾਮੇ ਦਾ ਸਿੱਧਾ-ਸਿੱਧਾ ਅਰਥ ਇਹੋ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੀ ਸਟੇਜ, ਜਿੱਥੋਂ ਗੀਤ, ਭਾਸ਼ਣ, ਕਾਵਿ-ਨਾਟ (ਓਪਰੇ) ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਸਟੇਜ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੁਗਣੇ ਜਾਂ ਉੱਪਰੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਕਿਸੇ ਪਾਤਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਜਾਂ ਮੁਹਾਵਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਥਾਨ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਕਿ ਬੱਚੇ, ਅੰਗਤਾਂ, ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਉਹ ਤਰੀਆ ਕਲਾਮ ਬਣ ਦੇਰ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਹਿੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਸੁਣ ਬਾਈ ਇਦਰਾ, ਹਾਂ, ਬਾਈ ਮਿੰਦਰਾ ਜਾਂ ਸੁਣ ਵੇ ਕੁੱਝ ਤੇਨੂੰ ਕੌਣ ਵੇ ਚੁਕੂ.....।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਈ ਡਰਾਮਾ ਮੰਡਲੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਜੋਜ਼ਿਫਰ ਬਾਹਰਲਾ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾ, ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰੀ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂਕਲਾ, ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾ। ਮਸਤ ਦੀ ਨਾਨਕ ਮੰਡਲੀ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਉਪਲੀ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾਨਗੜ੍ਹ, ਬਿੱਛੂ ਨਮੋਲ, ਗਾਮਾ ਫੁੱਲ ਧਬਨ, ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਬੁੱਬੜ ਵਾਲ, ਗੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਪੁੰਛੀ, ਤਾਇਆ ਸੁਲੇਮਾਨ ਤੁੜਕਾ, ਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ,

ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਔਲਖ

ਗੁਮੇਲ ਸਿੰਘ ਕੱਟੂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਸਨ, ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਲਈ ਆਏ, ਸਟੇਜਾਂ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਦੀ ਪਕਿਆਈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਗਏ।

ਮੇਰੇ ਪਿਤਰੀ ਪਿੰਡ ਬੜੀ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1957-58 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗੱਦੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਮਸਤ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਦੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਮੇਰਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਬਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਸਰਗਮ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਉਸ ਦਾ ਹਮ-ਖਿਾਲੀ ਦੋਸਤ ਤੇ ਹਮ-ਜਮਾਤੀ ਵੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮੂਹਰੇ ਲੱਗ ਕੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਦਾਣੇ, ਪੈਸੇ ਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਡਰਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਡਰਾਮੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚਮਕ ਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਨਗਰ ਛੱਨਾ ਸਨ। ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਗੀਤ ਮਸਤ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੇ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।

ਚੱਲ ਚੱਲ ਰੱਬਿਆ, ਛੇਤੀ ਕਾਹਤੋਂ ਹੰਭਿਆ।
ਤੇਰੀਆਂ ਨੇ ਸਜਲਾਂ ਅੱਜੇ ਦੂਰ....।।
ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਮਸਤ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਟੇ ’ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਮਸਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਮਹੰਤ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ (ਮਰ) ਗਿਆ। ਹਾਂ, ਮਹੰਤ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਵਾਂਗੂ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਨਾ ਹੀ ਅੱਜ ਵਾਂਗੂ ਗੁੰਬੀ ਸਿੰਘ ਤਨਬਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸਾਥੀਆਂ ਤੇਰੇ ਯਾਦ ਰਹਿੰ।
ਤਿੱਥੇ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਰਾਮ ਸਿੱਦੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੀ ਬੰਦਾ ਮਹੰਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਮਹੰਤ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪਸਾਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਵੈਦਗਿਰੀ ਵੀ ਕਰਦੇ।

ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਬ਼ਿਮਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵੇਦ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਉਸ ਵਕਤ ਸੱਤ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਘੁੱਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿ ਕੇ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਕੀਤਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੀ ਚਖਲਮੇਂਦਾਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਲਿਆਕਤ ਤੇ ਮਿਲਣਸਾਰ ਸੁਭਾਅ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜ਼ਰੂਰ ਜਿਤ ਲਿਆ।

ਮਰੰਤ ਦੇ ਮਰੰਤ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੌਕ-ਬਖਤ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਮਹੰਤੀ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਮਰੇਡ ਮੱਲ ਸਿੰਘ, ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗ ਸਿੰਘ, ਜ਼ੋਲਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਕਾਮਰੇਡ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਂ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸੰਭਾਲੋ। ਅੱਗਓਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਬੱਚੇ ਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਦਿਉਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂਗਾ, ਵੈਦਿਕ ਵੀ ਸਿਖਾਵਾਂਗਾ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜਾਂ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਚਖਲਮੇਂਦਾਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਮੰਨ ਲਈ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨਾਲ ਜਲਾਦਲੀਵਾਲ ਆ ਗਏ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਵੈਦਿਕ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਤਾਂ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਕਾਮਰੇਡ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵੀ ਬਣ ਗਈ। ਗਿਆਨੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਪਨੀਰੀ ਵਿੱਚ (ਮੈਂ) ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਮਸਤ, ਹਕੀਮ ਹਰੀ ਚੰਦ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਰਿਵਾਲ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਚਮਕਾ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੰਧਾਓਣੇ ਸਨ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੈਦਗੀ ਵੀ ਸਿਖਾਈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਵਧੀਆ ਵੈਦ ਬਣ ਗਏ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਵੀ ਸਿਖਾਈਆਂ।

1945-46 ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੈਂ ਤੇ ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਤਾਮਰੀਆ ਨੇ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਜੱਹਲ ਦੇ ਡਰਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰਾਮਾ ਸ਼ੁਰੇਡ (ਮੰਡਕੀ) ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਲਾਕਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਹੱਥ ਪੱਥਰ-ਨਿਰਬੇ ਗਏ ਖ਼ਰੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਬਰੰਟ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਏ ਦਿਨ ਹੁਣ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਲੂ ਨਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਗ ਰਹੀ ਸੀ, ਦੇਵਦਾਰ ਦੇ ਦਰੰਦਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਢਲਾਣਾਂ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਧੌਲਾਧਾਰ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀਆਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਬਦਲਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਨੂੰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ।

ਅਸਰੀ ਦਿਨ ਦੀ ਸਵੇਰ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਉਲੂ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਟਹਿਲਣ ਨਿਕਲ ਪਿਆ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਲਕਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਅਪਣਾਪਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਦੀ ਮੇਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸੋਲਾਨੀ ਸਥਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਬਰੰਟ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਬਣ

ਆਖਰੀ ਲਿਖਤ

ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੁਨੀਰ

ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਨਦੀ ਨੇ ਇਸ ਘਾਟੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਿੱਤਾ, ਇਸੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਨੇ ਇੱਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸੁਪਨਾ ਜਗਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕਰਨਲ ਬੀ ਸੀ. ਬੋਟੀ ਅੱਜ ਬਰੰਟ ਆਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਘਾਟੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਸਕੇਗਾ ? ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਹੀ ਨਦੀ ਵਗਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਉਹੀ ਪਹਾੜ ਅੱਜ ਵੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੰਗਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਹੀ ਘਾਟੀ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹਥੌੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਕੁੱਲਵਕਤੀ ਕਾਮਾ, ਕਾਮਰੇਡ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਮਸਤ

ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸਟੇਜੀ ਕਲਾਕਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਗੱਲ 1949 ਦੀ ਐ, ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗੰਡੇਵਾਲੀਆ (ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਹਿਦੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਵਜਦੇ) ਅਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਾ (ਫਰੀਦ ਪੁਰੀਆ) ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਤੋਂ ਮਸਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਮੰਗ ਲਿਆ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ (ਮਸਤ ਨੂੰ) ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਿਨ ਗੁਪਤਵਾਸ ਵਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗੁਪਤ ਦਫ਼ਤਰ ਫਰੀਦਪੁਰ (ਨੇੜੇ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ) ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਾ, ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਦਿੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਠਾ (ਦੇਵੇਂ ਸੱਸ ਤਰਾ ਸਨ) ਦੇ ਘਰ ਸੀ। ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸਲਾਣਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੁੱਲਵਕਤੀ ਕਾਮਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਡਾਕ ਵੰਡਣ ਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਚੱਕ ਮਹਿਲਾਂ ਕੱਲ ਪੁਲਸ ਦੇ ਧੌਂਕੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਾਈਕਲ ਪਿੱਛੇ ਲੱਦੀ ਬੋਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ, ਪਾਰਟੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਚਿੱਠੀਆਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਡੰਡਾ ਪਰੇਡ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸੰਗਰੂਲ ਲੈ ਗਏ। ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਨੇ ਦਫਾ 109 ਲਾ ਕੇ ਸੁਨਾਮ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਚੱਲਿਆ। ਬਸ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਤਾਂ ਚੱਲ ਸੋ ਚੱਲ। ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਆਮ ਹੀ ਫੜਨ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਖੇਡ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ-ਸੁੱਖਾਂ, ਲੋੜਾਂ-ਬੋੜਾਂ ਦੇ ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਗਾਉਂਦੇ, ਸੰਜਰੇ ਤੇ ਭਰਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰੇ ਲੋਕ ਮੁਜ਼ਾਰਾ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸੰਬਧਤ ਮਹਿੰਗਾਈ, ਤੇਲ (ਡੀਜ਼ਲ) ਆਦਿ ਵਿਸ਼ੇ ਹੁੰਦੇ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ’ਤੇ ਅੱਤਾਂ ਦਾ ਕੱਠ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਡਰਾਮਾ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਲੋਕ ਸਾਡਾ ਡਰਾਮਾ ਦੇਖਣ ਆਉਂਦੇ।

1962 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿੱਤੀਆਂ, ਕਾਮਰੇਡ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗਾ, ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਚਮਕ ਤੇ ਹਰਦਿੰਤ ਸਿੰਘ ਚੱਠਨਾ। ਸੀ ਆਈ ਡੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮਸਤ ਦੇ ਡਰਾਮੇ ਦੱਸਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤੱਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੇਰੋ ਨੇ ਕਿਸੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਲਾਇਆ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਜ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ....। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬਰ ਦਾ ਦੋਹ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ 1962 ਵਿੱਚ ਕੁਰੁਡ ਵਿਖੇ ਡਰਾਮਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਬਰਨਾਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬੇਸ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੁਰੁਡ ਦੇ ਚੰਗੀਦਾਰ ਨੂੰ ਬੂਠਾ ਗਵਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਰਨਾਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਮਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਛੱਡਪਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੀ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ? ਪੁੱਛਣ ’ਤੇ ਮਸਤ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕੱਲਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ। ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਤੇ ਸੀ ਪੀ ਆਈ. (ਐੱਮ.) ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਗਰਦਲੀਏ ਸਾਥੀ ਸਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਵਾਪਸ ਵੀ ਆਏ ਆਪੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲੇ ਵਰਗੇ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਾ ਬੂਝਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਲਈ, ਉਹ ਭਾਵਕ ਹੀ ਇੰਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ....। ਬਾਬਾ ਬੂਝਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਦੇਵੇਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਵਾਇਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਨੇ ਤਾਂ ਰਾਜਕਰਤਾ ਜਮਾਤ (ਕਾਂਗਰਸ) ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਮੱਥੇ ਹੀ ਸਾਂਝ-ਭਿਅਲੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚਾਵਲੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਸੀ ਪੀ ਆਈ (ਐੱਮ.) ਨੇ ਵੀ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਸਾਂਝ-ਗਾਢ ਕਰ ਖੋਧੀ ਐ, ਇਹ ਨਵ-ਸੋਧਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਐ। ਬਾਬਾ ਬੂਝਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਹੇਮਸ਼ਾ ਹੀ ਇਨਕਲਾਬ ਤਾਂ ਹਿਆਰਥਦੇ ਲੜਾਈ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦੇ, ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਤਾਂ ਕੁੱਝ ਬੰਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਗੱਲ ਐ।

ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਰਿਵਾਇਤੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਐਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਚਿਮਾਗ ਦੀ ਚੰਕੜੀ ਘੁੰਮ ਗਈ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ, ਮਸਤ ਤੂੰ ਤਾਂ ਘਰੋਂ ਤੁਲਿਆ ਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਨਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਮੁਕਾਉਣ ਲਈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਕਸਲਬਾੜੀ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਅਜਿਹਾ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਕਿ ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ।

ਆਖਿਰ ਫਿਰ ਮੁੜ ਸੰਗਰੂਰ ਪਾਰਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਹੀ ਕੰਮ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਸਤਵੰਤ ਸੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਚਮਕ ਜੀ ਸਨ। ਚਮਕ ਜੀ ਨੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਲਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸੱਜਾ ਕੁਰਾਹਾ ਤੇ ਖੰਬਾ ਕੁਰਾਹਾ ਸਮਝਾਇਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸਾਥੀ ਚਮਕ ਜੀ ਨੇ ਐੱਸ ਐੱਸ ਪੀ ਸੰਗਰੂਰ (ਫੂਲਕਾ) ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਮੈਂ ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਬੇੜੀ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਹੱਦੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਟੇਵਾ (ਐੱਪ-ਲੋਟੀਆ) ਪਿਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਵੀ ਆਲਸੀ ਜਿਹੇ ਹੀ ਸਨ, ਫੱਗਣ-ਚੇਤ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸੀ, ਸਵੇਰ ਦੇ ਦਸ-ਬਾਰਿਆਂ ਵਜੇ ਦਾ ਵਕਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਸਤ ਦੁਰਲਾਮ ਮੂਹਰੇ ਸਾਈਕਲ ਸਟੇਂਡ ’ਤੇ ਲਾਉਣਾ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਬੋਲਿਆ।

ਸਾਥੀਆ ਕਿਵੇਂ ਅੱਜ ਸਾਬਰੇ ਹੀ ਕੰਨ ਪਰਨੇ ਹੋਇਆ ਪਿਆ, ਉ’ ਚਿੱਤ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੋ ਤੇਰਾ....?

ਮੈਂ ਉਂਠ ਕੇ ਬੈਠਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਚਿੱਤ ਤੇ ਸਾਲੀ ਕੀ

ਗੱਲੀ ਲੱਗੀ ਐ, ਉ’ ਈ ਬਸ। ਮਨ ਹੀ ਕੁੱਝ....।

ਮੈਂ ਕੋਪਰ ’ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਭਰ ਕੇ ਦਿਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਚਾਹ ਚੱਲੂਗੀ?

ਖਾਲੀ ਗਲਾਸ ਫੜਾਉਂਦਾ ਮਸਤ ਬੋਲਿਆ, ‘ਚਾਹ ਵੀ ਚੱਲੂਗੀ, ਸਾਥੀਆ ਬੋੜਾ ਠਹਿਰ ਕੇ।’

ਹਾਂ ਬਈ, ਸੁਣਾ ਕੋਈ ਗੱਲ-ਬਾਤ। ਮੈਂ ਕੁੱਝ ਸੁਣ-ਸੁਣਾ ਕੇ ਚਿੱਤ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਇਉਂ ਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ, ਤੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਤੋਰ, ਫਿਰ ਗੱਲ ’ਚੋਂ ਗੱਲ ਆਪੇ ਨਿਕਲ ਆਉ। ਮਸਤ ਨੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਜੰਗ ਬੀਤੀ ਤਾਂ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਸੁਣਦੇ ਆਂ, ਕੋਈ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਸੁਣਾ। ਮੈਂ ਮੁੜ ਗੱਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀ।

ਲੈ ਸੁਣ, ਮੁਜ਼ਾਰਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਐ, ਸਾਥੀ ਚਮਕ ਜੀ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਵਰੰਟਡ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਵਿੰਗ-ਵਲ ਪਾ ਕੇ ਦਿਨ ਛਿਪਦੇ ਨਾਲ ਫਰੀਦਪੁਰ ਕਾਮਰੇਡ ਸਿੱਧੇ/ਪੁੱਠੇ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਚਾਹ ਪੀਤੀ, ਪੰਜ-ਛੇ ਰੋਟੀਆਂ, ਇੱਕ ਗੁੜ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਥੰਨੁ ਕੇ ਝੋਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਤੁਰ ਕੇ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ’ਤੇ ਆ ਗਏ। ਚਮਕ ਜੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਿਹੇ ਬੈੱਚ ਉੱਤੇ ਚਾਦਰ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਨੌਂ ਵਜੇ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਆਈ, ਅਸੀਂ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਡੀਡ ਘੱਟ ਹੀ ਸੀ, ਕੋਈ ਟਾਂਵੀ-ਟਾਂਵੀ ਹੀ ਸਵਾਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ, ਜੋ ਤਰਕੀਬਨ ਖਾਲੀ ਹੀ ਸੀ। ਚਮਕ ਜੀ ਤਾਂ ਚਾਦਰ ਲੈ ਕੇ ਫੱਟੇ ’ਤੇ ਲਮੇ ਪੈ ਗਏ। ਮੈਂ ਰੋਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਝੋਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰੱਖ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਗਸ਼ਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਇੱਕ ਫੱਟੇ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਠੂਠੀ ਵਿੱਚ ਥਾਂਸ ਦੀ ਫਾਕੜ ਪਾ ਕੇ ਬਣਾਈ ਰੰਗਰੀ ਵਰਗੀ ਚੀਜ਼ ਲੱਡੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਫੇਰਨ ਵਾਲਾ ਗਜ਼। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖੇਡਣ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਜੀ ਉਂਹੀ। ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਚੱਕ ਕੇ ਵਜਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵੱਜ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਜਾਉਂਦਾ-ਵਜਾਉਂਦਾ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਚਮਕ ਜੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਚਮਕ ਜੀ ਉਂਠੇ ਚੁੱਲੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ। ਓਏ ਡੰਗਰਾ ਕਿਉਂ ਆ-ਸੁਣਦਿਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ, ਨਿਚਲਾ ਨੀ ਬਹਿ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਥੋਂ ਉਹ ਖੇਡ ਫੜ ਕੇ ਚੱਲਦੀ ਗੱਡੀ ’ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਮਾਰ। ਮੈਂ ਜਾ ਰੁੱਪ ਕਰਕੇ ਚਮਕ ਜੀ, ਫਿਰ ਪੈ ਗਏ, ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਵੀ ਅੱਖ ਲੱਗ ਗਈ, ਚਮਕ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਦੋਂ ਜਗਾਇਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਉਤਰਨਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਬਿਆਸ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਲਹਿੰਦੇ ਵੱਲ ਪੈਦਲ ਹੀ ਤੁਰ ਪਏ। ਦਿਨ ਵੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਬੜ੍ਹਾ ਹਟ ਕੇ ਇੱਕ ਖੂਹ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਮੂੰਹ-ਹੱਥ ਪੋਤਾ, ਰੋਟੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪੋਟਾ ਧੋਹੇਗਿਆ, ਰੋਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਬ ਦਾ ਆਚਾਰ ਵੀ ਸੀ। ਰੋਟੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਚੱਲ ਪਏ। ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਸਾਨੂੰ ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਆਉਂਦੇ ਦਿਸੇ। ਚਮਕ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਐਨਕ ਲਾਹ ਕੇ ਜੋਥ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਈ। ਇਹ ਐਨਕ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪਹਿਚਾਣ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਐਨਕਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਵਰੀਰ ਕੁੱਝ ਪੁੱਛੇ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਏ।

ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਚਮਕ ਜੀ, ਜੇ ਪੁਲਸ ਵਾਲੇ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਲਈ ਰੋਕ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ?
ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਹੋ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿਉ ਪੁੱਤ ਆਂ। ਹੋਰ ਕੀ।
ਚਮਕ ਜੀ, ਤੁਹਾਡਾ ਰੰਗ ਪੂਰਾ ਗੋਰਾ ਤੇ ਮੇਰਾ ਰੰਗ ਰੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਗੁਲਗੁਲੇ ਵਰਗਾ, ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਪਿਉ-ਪੁੱਤ ਨੀ ਲੱਗਦੇ?

ਹਿ ਮਸਤ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਘਰਵਾਲੀ ਵੰਗਰੇ ਐ ਮੁੱਛੇ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਮਾਂ ’ਤੇ ਗਿਆ।
ਗੱਲ ਚੱਲਦੀ-ਚੱਲਦੀ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਧਰੋਂ ਤਿਲਕ ਕੇ ਸਟੇਜੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਆ ਗਈ। ਮਸਤ ਕਹਿੰਦਾ ਸਟੇਜ ਦੇ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਇਤਨੇ ਧਨੀ ਰਹੇ ਆਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਸਟੇਜ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਖਾਲੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਏ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਪਿੱਚੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜਾਚ ਜਾਣਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਦੀ ਟੋਪੀ (ਪਲਕ) ਉਗਾਲ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਲੈ ਸਾਥੀਆ ਹੁਣ ਮੈਂ ਜਮਾਂਦਰੂ ਕਾਣਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਕਰੇ, ਇਹ ਅੱਖ ਨਾ ਫਰਕੇਗੀ, ਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗੀ।

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਮਸਤ ਜੀ, ਕਦੇ ਤੁਹਾਡੀ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੋੜ ਪੈਣ ਉੱਤੇ ਸਟੇਜੀ ਕਲਾ ਕੰਮ ਆਈ ਐ?
ਹਾਂ, ਉਂਘਾਂ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਟੇਜੀ ਕਲਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਆਈ ਐ, ਪਰ। ਇੱਕ ਵਾਰਕਿਆ ਸੁਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।
ਅਸੀਂ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਡਰਾਮਾ ਕੀਤਾ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਬਾਹਰ ਪੁਰਾਹਮ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਈਕਲਾਂ ’ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਦੀ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸੀ। ਡਰਾਮਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਥੀ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਗਏ, ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਐੱਸ ਡੀ ਐੱਮ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਰਫਿਊ ਦੀ ਅਨਾਊਸੇਮੰਟ ਹੋ ਗਈ। ਫਣਾ-ਫੱਟ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਪੁਲਸ ਦੀ ਗਸ਼ਤ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਲੈ ਮਸਤ ਕਰ ਕੋਈ ਗੱਲਾ, ਭਯਾ ਲੈ ਮਨ ਦੇ ਘੱਕੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗਏ ਦੋ-ਢਾਏ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅੰਦਰ....। ਮੈਂ ਕੋਲੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੇੜੇ ਦੇਖਿਆ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਸੜਕ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ (ਲੋਹਾ-ਕੁੱਟਾਂ) ਦੀਆਂ ਅੱਠ-ਦਸ ਗੱਡੀਆਂ

ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਬੇਝਿਜਕ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਅੱਗਿਓ, ਸਬੱਬ ਇਹ ਬਣਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਜਾਣੂ ਨਿਕਲ ਆਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਫਰੀਦਪੁਰ ਵਾਲੇ ਸਿੱਧੇ-ਪੁੱਠੇ ਕਾਮਰੇਡ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਮਰੇਡ ਸਿੱਧੇ-ਪੁੱਠੇ ਨਾਲ ਬ ਲ ਦ

ਵੱਛਿਆਂ ਦੇ ਵਿਉਂਪਾਰ ਵੇਲੇ ਨਕਦ ਉਧਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਏ ਨੂੰ (ਪੇਕਾ ਤਾਂ ਹੁਣ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਆਇਦ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਜੁਆਲਾ ਸੀ) ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇੱਥੇ ਜਿੰਨਾ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਫਿਊ ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ ਕਦੋਂ ਚੱਲ ਰਹੂਗਾ।

ਜੁਆਲਾ ਕਹਿਣਾ, ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਕੱਢ ਦਿਆਂਗੇ, ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ?

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਸਾਈਕਲ ਕੋਲ੍ਹ ਨੂੰ ਫਰੀਦਪੁਰ ਕਾਮਰੇਡ ਸਿੱਧੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾ ਕਰ ਦਿਓ। ਜੁਆਲੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੀ ਘੱਗਰੀ ਕੁੜਤੀ ਤੇ ਚਾਦਰ (ਚੁੰਨੀ) ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ।

ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਦੇਖਿਆ, ਖੁਦ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨਾ ਆਈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ।

ਜੁਆਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਤੇ ਕੁੜੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੇਰੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਬੱਠਨ, ਚਿਮਟੇ, ਖੁਰਚਣੇ ਤੇ ਬਾਲਣੀ ਸੀ। ਕੁੜੀ ਖਾਲੀ ਹੱਥ। ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੇ ਸਿੱਧਾ ਰਾਸਤਾ ਛੱਡ ਗਲੀਆਂ, ਪਲਾਟਾਂ, ਖੇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਕੋਟ (ਕੋਲੋਂ) ਆ ਗਏ। ਉਥੋਂ ਮੈਂ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਗਈਆਂ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ।

ਮਸਤ ਇੱਕ ਉਹ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਨੇ ਸਾਰ